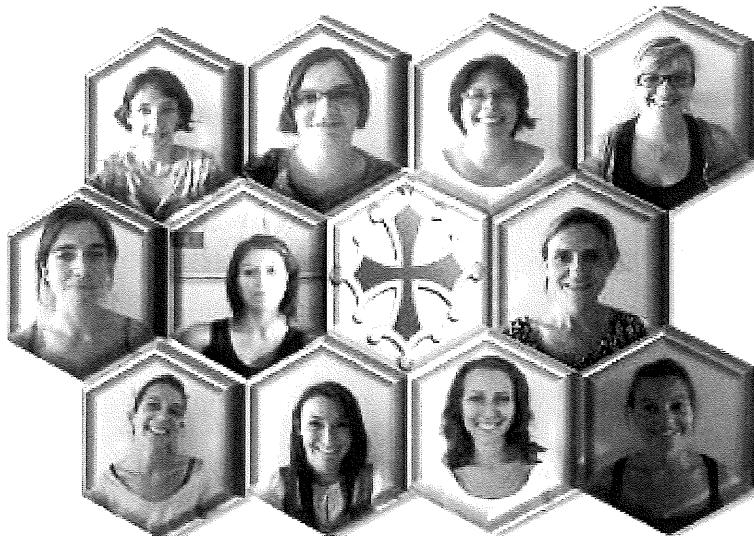

LA MELADA

Somari

Editorial	p.1
Una passejada dins Besièrs	p.2
Las rencontres.....	p.3
Un moment de lectura	p.4

EDITORIAL

Un còp èra, dins l'òrt de Besièrs, s'encontrèron onzzzzzzzzzzzzzzzzze polidas z'abelhas. Fasiá 2 ans qu'aviam pas vist especiments aital. Caduna aviá la seuna especificitat e son biais de véser lo mond. Decidiguèron de trabalhar amassa en melodia e armonia, dins lo buc d'Aprene, e de produsir la lor melada. Arribèron de mai

d'unes cantons e avián butinat mantunas flors que balhan caduna sa sabor e son originalitat : mèl de sapin d'Auvernha, mèl de montanya de Nautas-Alps, mèl de frigola de Lengadoc, mèl de càcia e d'immortèla d'Aquitània e mèl de pastèl de Miègjorn-Pirenèus...

Mercejam M. Fournier, F. Vernet, P. Baccou e a tot los autres intervenients de la setmana.

Vos desiram una bona lectura e esperam vòstre reaccion.

Jornal a gratis, d'escampar pas en carrièra.

APRENE, MVA,n°116.General Margueritte,34500 Besièrs

Tel 0467287536

Aprene.org – <http://aprene.org>

Responsable de publicacion: Patrici Baccou

Cap redactora: NICITA Carlòta Mesa en pagina: NICITA Carlòta

Credit fotografic : ABADIE Sabrina e BACCOU Patrici

Una Passejada dins Bèsièrs

A la rencontra de l'istòria

Michel Fournier, professor d'istòria a la retirada, nos parlèt de l'istòria de Besiers en se passejar dins la vila: un ostal a l'architectura gotica, un nom de carrièra evocador, una estatua, una glèisa e quitament una preson ! A-per-tièra de la vesita, l'agacha s'afila e las istòrias, petitas o bèlas, venon noirir la curiositat nòstra.

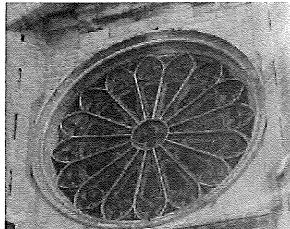
Lo personatge del farmacian qu'auríá la clau de la glèisa, la vesita non programada de la preson vièlha de Besiers que dobrirà pel primièr còp al public per las jornadas del patrimòni, nos tirèt cap a l'imaginari, atisat pel mistèri... Dins la classa, pòt èsser l'escasença de far la distincion entre çò istoric e çò que l'es pas...

De còps es dificil pels enfants de se representar cossí vivián lo mond. Perque pas sortir de la classa e anar a la pesca de traças que son visiblas ara ? Aital los enfants pòdon cadun causir los aspèctes o los detalhs que lor parlan o qu'an enveja de cavar per una produccion collectiva.

Mirella FORNENGO, Carlòta NICITA, Silvia REYNAUD.

E sabetz?

■ La preson anciana de Besiers pegada a la catedrau St Nazari que data de 1830; qu'ei la mei vielha de França.

■ La catedrala St Nazari que gropa especificitats arquitecturaus : la sua ròsaças de 10 mètres de diamètre, los veiriaus colorats recuperats deus ancians veiriaus gotics, la sua fortificacion e machacolaments.

■ Mercé a la legenda de St Afrodisa lo camèu vienó l'emblèma de la vila de Besiers.

■ L'occitan que torna paréisher per lo monde e qu'ei reconeishut peus politics au miei deu siècle 19

■ Dens la catedrala, la vila de Besiers fièra d'un passat illustra, que hè aunor a sus trobadors en tot organizar un

concurs de poesia despuish lo siècle 19. Uei, lo concors "La Cigala Lengadouciana" que's debana enquèra cada mès de seteme dens la mediatèca A.Malraux.

■ Per un acostic mielhor, los artistas que's representan pendent los espectacles que's botan devath las dues torres, que's podón véser desempuish lo claustre.

■ En 1972, lo film « Une belle fille comme moi » de F.Truffaut qu'estó filmat dens la vila de Besiers, especiaument sus lo teit e las torres goticas de la catedrala. Los poblants qu'avón l'aunor de figurar dens la pelicula.

Silvia CHEDEVILLE, Gaëlle LEMASQUERIER, Carole GERE-LAMAYSOUETTE

Las rencontres

A l'ombra daus poetas

Alh moment delh cafè, après dinar, dins un caire ombrejat delh jardin daus poetas , las abelhas rencontreron Florian Vernet, professor e òme de letras en occitan.

Florian nos parlèt de son Besièrs natal e de son escolaritat dins los barris obriers ... Era meschant de far d'estudis e son enfància foguèt chastanhièra ! Tot aquò l'inspirèt per son òbra.

Son conselh promièr foguèt d'aver una coneissença perfièta d'aquela lenga e de totes sos parlars, val mielh bien mestrejar las reglas generalas avant de saupre bien ben las particularitats localas.

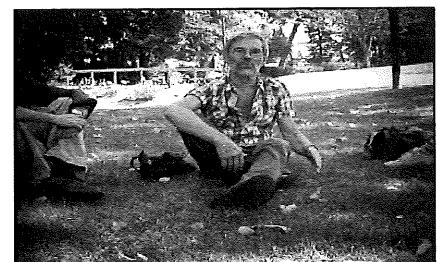
Una rencontre riche per comprene l'interés de la lenga e l'utilitat de l'aprene dins lo bon biais!

Insistèt sobre l'importància de legir la lenga, de l'aimar... per la faire bien passar aus mainatges que l'aprenon mai léu que nosautres.

Nos parlèt tanben de las Calandretas e partissem totes ambe lo vam e la certitud d'aver chausit lo bon chamin...

Aquèla bèla rencontra s'achabèt dins la bona umor a l'entorn d'un cafè.

Mercé Florian !

Sabrina ABADIE, Virginia CONSTANT, Emilia PATON

Un vrespe a la calandreta deus Falabreguièrs

A l'entrada de la carrèra Rouget de Lisle se tròba ua escòla qui sent bon l'occitania. Un còp las portas dubertas, nos arretrobam dens un endrèt tot de roge e jaune, ont los mainats son a jogar dens lo patí. Dens las classas i ua aulor de rentrada. Los regents instalhan lo materiau, l'annada pòt començar...

La calandreta deus Falabreguièrs es ua escòla calorosa, fòrta d'ua experiença educativa e associativa. Aquesta escòla a devut traversar mantunas espròvas tà's desenvolopar e tà aufrir un ensenhamant en occitan. Uei lo dia, mercès au tribalh de cadun, la calandreta ar-cuèlha los mainats de la tota petita seccion au CM2. Mes per comprener l'esperit calandreta cau visitar las classas. Atau, com-

prenem viste que son classas vivantas, ont los mainats an ua vertadèra plaça. Que son actors de lor apprentissatge e tot es hèit taus ajudar. Deu canton aus mestiers, la classa es un lòc de vita ont los dròlles an de responsabilitats e lo drèit a la paraula. Tot aquò tà que l'enfant sia en hidança tà poder aprener. Los mainats i son urós, es ço mèi important.

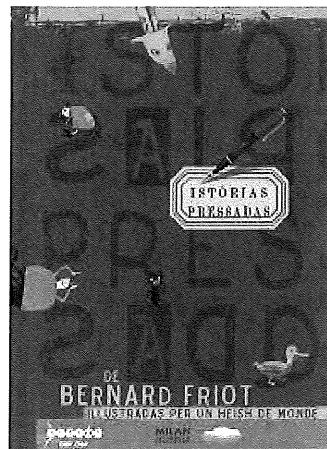
La visita de l'escòla s'acaba per un cors de dança dens lo patí, moment d'escambi e de convivialitat devath l'espigar amusat deus calandrons deus falabreguiers. Los cors de dança son perpausats tota l'annada a l'ostau de las associacions lo dijous de sèr dab musicaires.

Cécila RASTOUL, Salomé VAL

Un moment de Lectura

La Lectura

LA REDACCION

Cada diluns, qu'ei la medisha causa. Qu'avem redaccion.

« Contatz lo vòste dimenge. » Qu'ei embestiant, pr'amor, a casa, lo dimenge, ne s'i passa pas arren : que vam en çò de pairbone mairbona, ne hèm pas arren, que minjam, que tornam non pas har arren, que tornam minjar, e qu'ei fenit.

Quan contèi aquò, lo purmèr còp, la regenta que merquè :

« Insufisent. » Lo dusau còp, quitament qu'avoï un zèro. Urosament, un dimenge, la mair que's hasó un pic au dit en trencar lo gigòt. Que i avèva plen de sang sus la tavalha. Qu'èra hastiau. L'endedia, qu'ac contèi tot en la redaccion e qu'avoï « Hèra plan »

Qu'avèvi compres : que calèva que's passèssi quauquarren lo dimenge. [...].

Dimenge passat, qu'avoï ua idea de las bonas tà la redaccion. Que botèi un pòt de flors en equilibri suu cantèr de la frinèsta en me díser : « Dab un chic d'astre, que caderà suu cap d'un passant, e qu'aurèi quauquarren de contar. »

Atau que's passè. [...] Ne serví pas ad arren. Ne hasom pas la redaccion. L'endedia, a l'escola, qu'avom ua remplaçanta.

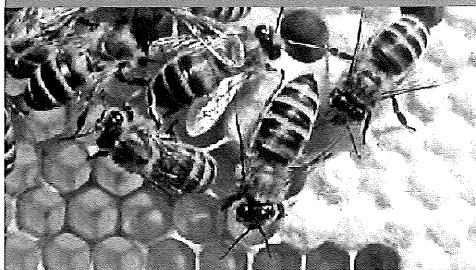
— Qu'avetz la regenta a l'espitau, ce'ns disón. Fractura deu crani. Que m'èra parièr. En plaça qu'avom conjugason. La conjugason, qu'ei mei simple que la redaccion. Ne hè pas besonh inventar.

Bernart Friot, *Istòrias pressadas, version occitana (gascon)* de Jean-Michel Dordeins e Eric Astié, CRDP, Aquitaine, 2011, 244 p

Al còp que ven!

La Melada

Jornal de las Calandrinias
en formacion Aprene1 2012-13

La Melada numerò 2 | Octòbre 2012

Edito

Al tornar de la primièra mesa en boca, en immersion dins las classas, vaquí.... nos recampam dins lo buc... un còp de mai ! Nosautras abelhas arribam al temps de la davalada amb un mèl novèl dins los cartipèls... una melada qu'a lo tast de la practica pedagogica !

Dins l'encastre de la fèsta del gost de la setmana venenta, vos prepausam de començar la vòstra lectura e degustacion per una recèpta de sason.

La Melada, jornal a gratis, d'escampar pas en carriera
APRENE . MVA n°116 General Margueritte . 34500 Besiers
Tel. 04 67 28 75 36 . www.aprene.org

Responsabla de publicacion : Patrici Baccou

Cap redactora : Silvia Reynaud. Mesa en pagina : Mirella Fornengo

Fotografias : Sabrina Abadie, Mirella Fornengo, Françoise Theron

Ensenhador

La Mariana

Avisatz vos ! La Mariana
nacionala es occitana.

L'Esperit deus lòcs

Mistèri e partatge
dab Claudi Alranq.

2

L'Òrt a l'escola

Cada escòla ne pòt far un !
Seguissetz lo guide...

3

Memòrias e racontes

A Menèrba amb Miquel Decòr e
Roland Pecot.

4

Velosat de cogorda a las giròlas e castanhas

Nombre de personas : 4

- 1 notz de burre
- 2 grans d'alh
- 250 g de giròlas frescas
- 700g de cogorda (sens la pèl)
- 1 bèla patana
- 1 culhièr de crèma fresca
- 1/2 gòt de vin blanc
- 1 culhieron de notz de muscada
- 12 castanhas
- jolverd

Preparacion : 10 minutats coeson : 35 minutats

Dins una padena, faire fondre lo burre e i faire tornar virar l'alh atalhonat. Apondre las giròlas copadas en morcèls e las faire còire dins la padena 15 minutatas mai o mens (cobrir la padena per pas faire cremar los campairòls).

Tornar apondre lo jolverd quora los campairòls desgorgòn.

Metre las giròlas dins una ola-minuta (*cocotte minute*).

Ajustar la cogorda copada en gròs morcèls, la patana copada en quartier e las castanhas.

Apondre 1/4 de litra d'aiga e mièg gòt de vin blanc e faire còire pendent 20 minutatas quand la sopapa comença de virar.

Quora totes los legums son ben cuèches, tornar ajustar un culhieron bèl de notz de muscada.

Mesclar la sopa en apondent d'aiga fins a la consisténcia desirada.

Apondre la crèma.

Ara degustatz e bon apetís !!!

Virginia Constant, Carlòta Nicita, Emilia Paton

Cossí una cançon populara pòt menar a un simbòl republican encara portaire de sens uèi ?

Mariana, figura emblematica de la Republica, nasquèt à Puèglaurenç, vilatge Tarnès. Apareguèt dins una cançon populara escrita en 1792 per un sabatièr, aquesta cançon se popularisèt dins lo canton. Èra tant populara que foguèt mencionada dins l'òbra de Frederic Mistral (*Lo Tresor del Felibridge*). Amb la Revolucion, lo mond del sud montèron a la capitala amb las revindicacions e aquesta cançon dins lor saqueta. Los republicans del miègjorn contribuèron a associar aquel pichon nom amb lor ideal politic e Mariana, utilizat coma simbòl, foguèt acceptat per tot lo pòble francés.

A sa conferéncia, Claudi Alranq nos bailèt aquèste exemple de la Mariana per explicar qu'una capitala coma París a pas gaire d'esperit de luòc propre mas que se noirís de l'esperit dels luòcs d'en pertot. Aquesta mosaïca culturala viagèt dins las maletas dels estatjants e noiriguèt un novèl esperit dels luòcs. Son d'exemples aital que son pròche de nosautres que nos parlan mai.

Cecila Rastoul e Silvia Reynaud

L'esperit deus lòcs: mistèri e partatge

Lo 13 de seteme, las abelhas qu'anèn butinar au CIRDOC tà assistir a la conferéncia de Claudi Alranq, un òmi d'espectacle occitan despuish quasi 40ans. Un moment excepcionau qu'estó ric en emocions, en transmission e en saber. La grana disputida qu'era la question de l'esperit deus lòcs que tòca lo monde occitan.

Aquera nacion d'esperit deus lòcs qu'existeish mercès aus òmis, a la lenga e qu'ei inspirada per l'environa. Claudi que detalha l'emprenta geografica, mitica, umana e istorica que marcan ua identitat hòrtia e lo biais d'estèr d'un pòble. L'esperit deus lòcs estó influenciat per la cultura, las legendas e las fablas qui revelèn un traumatisme istoric positiu o negatiu deu pòble occitan. Pendent trop longtemps, n'i avó pas qu'ua lei cap a l'istòria e ne's cerqué pas d'autas diversitats culturals ni tanpòc d'autas responsas. Lo temps passa fins au siècle XIX quan Frederic Mistral que hasó la primèra ensajada tà repertoriar aquera proprietat immateriau deu pòble d'Occitania (lengatges, usatges, saber har, valors...).

Enter 1939 e 1944, lo Manescau Petain que'u tornè gahar. Mes, digun n'ensagè pas jamei de trobar un capèu ministeriau tà perméter a la cultura e la lenga occitana de's sauvaguardar e de vivèr. Tot aquò qu'estó redusit au reng de « folclòre » locau. Que cau esperar 2003, tà véder l'UNESCO crear lo Ministèri deu Patrimòni Culturau e Immateriau. L'oralitat, las arts d'espectacle, las practicas sociaus, la lenga... que trobèn enfin ua plaça e ua reconeishença. En mei, l'UNESCO qu'a la capacitat establida de conservar lo nostre Patrimòni, mes tanben de'u har vivèr e evoluvar. Claudi Alranq que hiquè un punt d'aunor a las transmissions d'aquestes bagatges, sustot aus mainats e a las generacions a viéner.

L'òmi que'ns presentè la sua luta, au començament pas brica clara tà nosautes, coma ua « partida de rugbi » on la tòca qu'ei de transmèter la consciéncia de l'esperit deus lòcs coma de har ua ultima passa cap a l'ensai.

LA GARISOU DE MARIANNO.
CANTO PACHONQUO. *Ayrl*: Des sous Sabouyarde.

Marianno, preparacado
D'una forte maladie,
Era toujour malade et v.,
Et mouru de cayibie.
Lou Médecin,
Sans la gari,
Exsey et jour la fiso souffrir:
Le roide del Pouadé exécutive,
Ben d'ya pren un boutounif
Per y dégaras le palmou:
Marianno se trobó malubé, b.,

Un gra de life ciujo
E's un remèdi fatal,
Que dans le corps ten la bilo,
Aumento toujour le mal;
Et les remèdia
De Louis
Sous paus; jamaï l'os nou
giris;
Mais uno ouço d'Egalitar,
Et dos drames de Libertat,
Yeu pla dégaras le palmou:
Marianno, &c.

Cal uno préfo de Niço;
Dos pincards d'Emigrans,
Per diffisa la malicio
D'aquel mal qu'etro tant gran;
E ric-a-rie,
A l'alambic,
Passa la soumission de Broum-
vic i
Le mat, se leban del leit,
L'évapourasi de Clairafit,
Yeu pla dégaras le palmou:
Marianno, &c.

La sinnado fabeurable
Qu'arc lec lo dix d'Agout,
A Mariano, tant aimado,
A fait rattrappa le goufi:
Le mal mandit
A leu fugit,
Quand on por rattrappa l'esp-
èdit:
Un bricos d'oli de Servant,
Un pane de syrop de Rolland,
Yeu pla dégaras le palmou:
Marianno, &c.

Morefquios, bon patricio,
De Mariano Médecin,
Bol, en de graus de marmont,
Totalomen la gari;
Anselme, fanfia,
Cetio le berin;
Al sang bas fa prena un autre
trais;
Auro son corps épurat,
De maoüles leban degaxat,
Marianno, en pleno garifou;
De la fantu sera la flou.

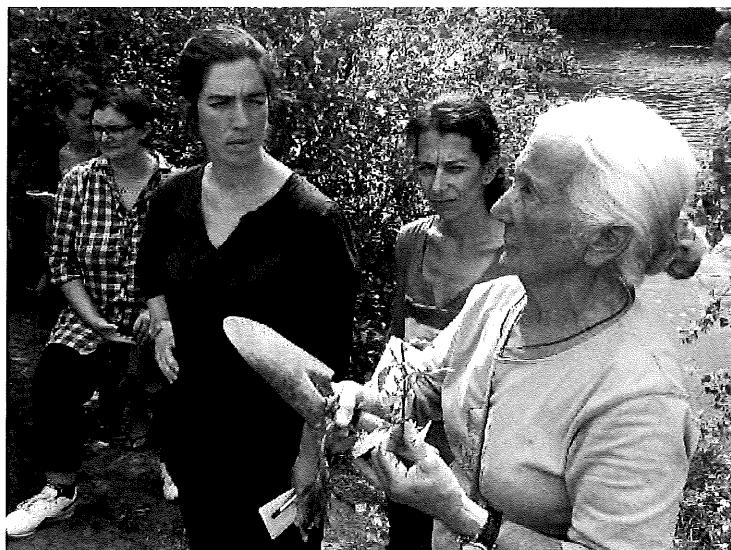
Par les Sœurs Collettes, LAVABRE.

L'Òrt a l'escola

Tornar la vida dins lo sòl, sonhar l'environa dels insectes que i trabalhan a nòstra plaça, aquò es l'idèa de l'agricultura naturala. Un biais de far l'òrt sens que siá cronofatge, sens gastar d'aiga, tot en respectant lo sòl e sos estatjants.

Los 10 comandaments de l'agricultura naturala

La tèrra viraràs jamai.
 Sus la tèrra marcharàs jamai.
 La tèrra totjorn cobriràs.
 Fertilisants químics apondràs jamai.
 Las plantas maridaràs.
 L'aiga esparnaràs.
 Directament semenaràs.
 Per plantar la cobèrta escartaràs.
 Un erbari fabricaràs.
 Los insectes abrigaràs.

Cossí començar l'òrt a l'escola

D'en primièr, far montar las coneissenças dels enfants.

S'avètz una polida cort de recreança plan enquitranaada, pas de làgui !

Basta de prene de caissas o bidons de 60 cm de pregondor, perforats al fons pel drenatge.

I metre de gravas o de teulas copadas al fons.

Emplenar de terranha (i a tot ciò que cal dedins per començar l'òrt).

Cobrir de matèria seca (palha, fuèlhas).

Privilegiar las plantas que creisson verticalament (favas, caròtas, pastenagas, etc).

Per los qu'an l'astre d'aver un bocin de terren ont d'èrbas an creissut espontanément.

Preveire un carrat d'1 m 20 per 4 enfants e de cartons (Los insectes se van noirir dels cartons, de la celulosa e de las materias organicas. Demorarà pas pus de carton al cap de dos o tres meses).

Copar las plantas al ras del sòl sens quitar las rasigas.

Cobrir la tèrra de cartons, pas daissar passar lo jorn (quitar las bandas adesivas eventualas qui cal 200 ans per que se desagreguèsson).

Metre 10 a 15 cm de fem en dessus.

Cobrir de matèria seca (palha, fuèlhas, èrbas,...) per aver 30 cm en tot.

Cal mantener aquela espessor de cobèrta long de l'an.

Plan asagar lo primièr mes.

Qualques perlóngaments pedagogics

Lo quasèrn de l'òrt (se pòt far amb 3 colonas)

- La data (pels pichonet amb un tampon)
  - Que faire (escriure e/o dessenhlar)
  - Çò qu'es fach (lo qu'a lo mestier i fa una crotz)
- Abans de començar cada sesilha « òrt », dobrissèm lo quasèrn de l'òrt e agacham ciò que cal faire e notam.

Matematicas

Calcul del perimètre, de la susfacia de l'òrt.

Las arts

Auto-retraches del biais d'Archimboldo (reciclar los catalògs de plantas e legums).

Calendrier de l'òrt

Meses	Setembre	Octòbre-Novembre	Genièr	Tre la Prima
Çò que cal faire	<ul style="list-style-type: none"> . Aprestatge del sòl . Asagar . Començar lo quasèrn de l'òrt 	<ul style="list-style-type: none"> . Plantar : caulets, ensaladas. . Semenar : espinacas. . Boturar la frigola. 	<ul style="list-style-type: none"> . Plantar las trufas, l'alh, las favas. . Semenar lo jaubèrt. 	<ul style="list-style-type: none"> La recòlta : un moment magèr e festiu per l'escola tota.

Anar mai luènh

- « *La révolution d'un seul brin de paille* » de Masanobu Fukuoka (lo fondator de l'agricultura naturala)

- Fondacion Pierre Rabhi :

Abcdari www.fondationpierrerabhi.org/agroecologie-abcdaire.php

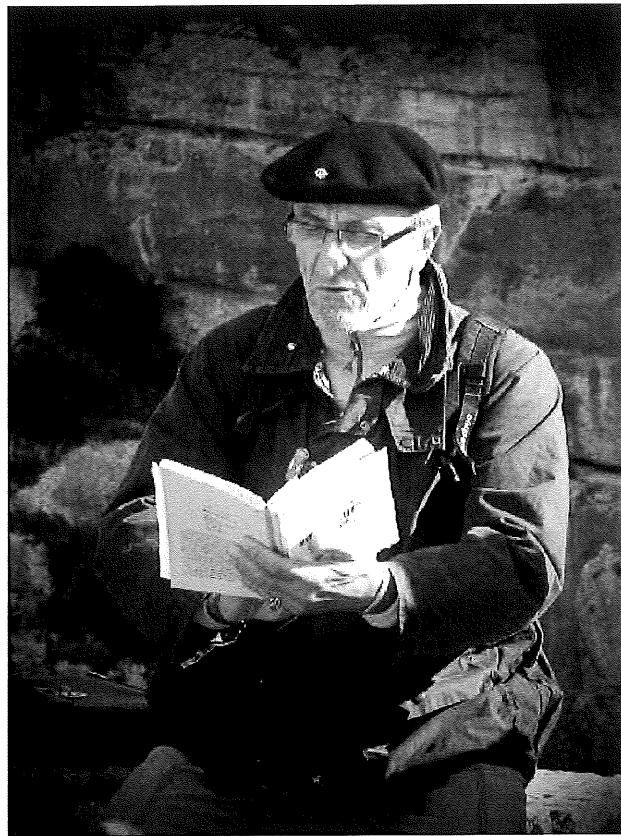
L'autonomia alimentària www.fondationpierrerabhi.org/download/du-droit-et-des-devoirs-des-peuples.pdf

- « *Erbari* » de Joan-Maria Petit, edicions Jorn.

- « *L'herbier boisé* » de Bernard Bertrand, edicions Plumes de carotte.

- Corses en linha e seminaris de Gilles Clement, www.college-de-france.fr/site/gilles-clement

« Memòrias e racontes » de Menèrba

Quand la literatura se mescla a l'istòria

Per un jorn de fòrta tramontana, las z'abelhas se daissèron portar de Besièrs fins a Menèrba. Miquèl Decòr, poèta, professor de letres a la retirada, nos esperava, per nos menar al travèrs los secrets e las istòrias d'aquel polit vilatge.

D'en primièr nos arrestèrem sul pont que remplacèt lo pont le vadís, per un pichon punt d'istòria del vilatge que domina lo frau de Cessa e de Brian.

Las istòrias nos menèron fins a la glèisa dedicada a Sant Rustic, ont lo monument de patz representa una colomba en omenatge als catars (emai siá pas un simbòl catar, çò diguèt Miquèl).

Puèi davalèrem dins lo vilatge e nos arrestèrem dins de luòcs magics per escotar de lectures meravellosas de l'òbra de Leon Còrdas. Aguèrem tanben l'astre de far la vesita amb Roland Pecot, poèta el tanben.

La vesita s'acabèt en cantant lo boièr sus la tomba de Leon Còrdas.

Sabrina Abadie

Un passat cargat d'istòrias

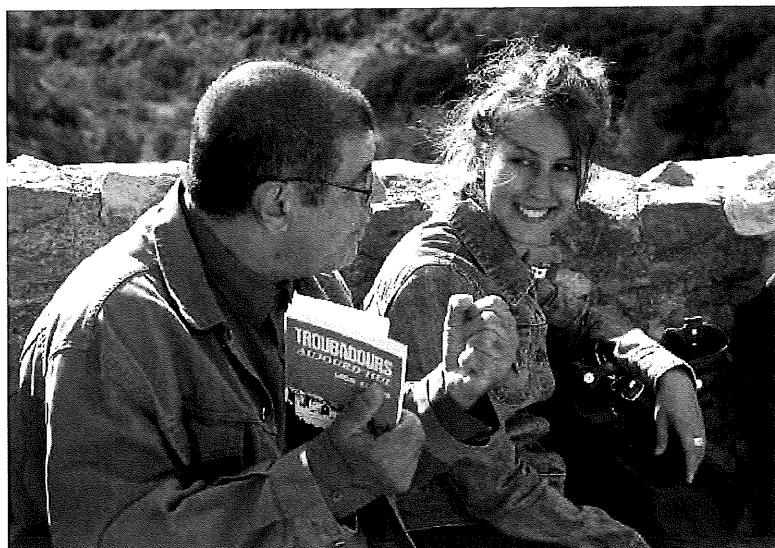
Quan entram dens Menèrba, entram dens un libe on las paginas s'estancan un moment sus l'istòria deu pòble occitan. Las quitas pèiras nos tornan dens aquesta istòria a l'uncòp terribla e fabulosa de çò qu'estó la resisténcia d'un pòble contra los sons enemics.

Entornejada per duas vaths pregondas de la Cesse e deu Brian, Menèrba qu'era, a l'edat mejan, un *castrum*. Sus son ròc, Menèra semblava mauaisida de préner mes au mes de junh de 1210, los crotzats instalen lo lor sièti devant la vila. A la debuta de l'estiu, los dus rius eston assecats e l'unic potz de la vila que's tropè au pè de la ciutat estó destrusit per la *malavesina* instalada sus l'auta riba per l'armada de Simon de Montfort. La populacion, estadida de set e de hamí, capitulè. Un lenhèr s'aucupè deus accusats d'eresia devant la glèisa deu vilatge.

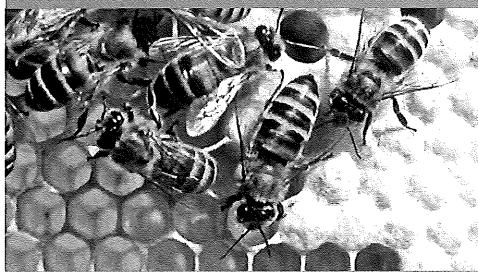
A Menèrba, am l'impression que lo temps s'es estancat, que lo present es vadut lo passat. Aqueste passat, l'am viscut a travèrs los racontes de Léon Còrdas, escrivian occitan e gran amorós de sa terra e de sa lenga. S'em passejats un moment dens la vila, am podut sentir lo pes de l'istòria a cada canton, a cada endret d'aquesta vila occitana, totjorn noirits deus mots deu poèta qui ne'ns quitavan pas. E com un darrèr omenatge a Léon Còrdas e a la vila, la passejada s'estancè en cançon, dab la deu boièr, qu'ac disen catar, dens un gran moment de respect e d'emocions.

Menèrba, vila arroeinada, vila ·martir, demorarà un simbòl de la resisténcia occitana, d'aquesta resisténcia qui's bató per la patz e la libertat.

Salomé Val

La Melada

Jornal de las Calandrinias
en formacion Aprene1 2012-13

La Melada numerò 3 | Nov. 2012

Ensenhador

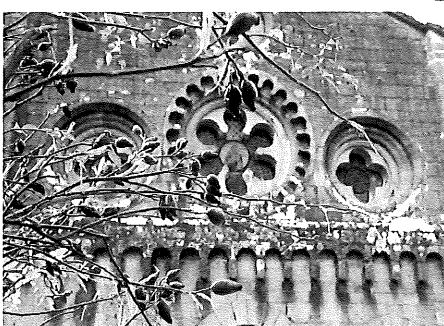
Tresaura del Roergue

2

Abadiá de Silvanés

3

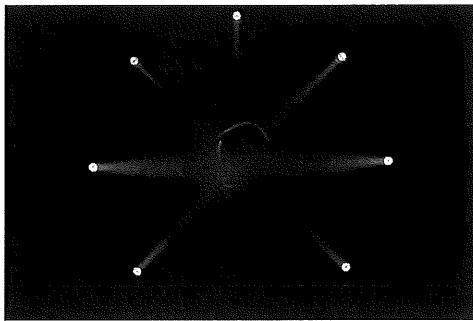

Una pensaa en chamin

3

L'art contemporanèu

4

La Melada, jornal a gratis, d'escampar pas en carriera
APRENE . MVA n°116 General Margueritte . 34500 Besiers
Tel. 04 67 28 75 36 . www.aprene.org

Responsable de publicacion : Patrici Baccou
Cap redactora : Mirella Fornengo. Mesa en pagina : Salomé Val
Fotografias : MF / PB

È dit Òc !

Aqui la debuta de l'ivèrn, lo vent bufa, l'ora a canbiat e que vadèm completament hòlas dens lo noste bruc. E se passa aqui ? E i a un gigant que'ns pausa ua pèira dessus ? E èm embarradas !

Bip! Bip bip! Bip bip bip! Bzzzzzzz...

Messatge deus sinapsís :

anomalia detectada dins l'article 1 punt

anomalia detectada dins l'article 2 punt

anomalia detectada dins l'article 3 punt

...

la procedura d'evacuacion qu'èi lançada
pensatz de comptfv...prftvtz...
[silenci ràdio]

S.O.S. S.O.S.

Qu'avèm perdot la ligason dab los sinapsís.

Qu'avèm besonh de la vòsta ajuda : que devètz trobar las anomalies que se son introdusidas dens los nostres articles.

Se degun tràba pas, aqueste jornau que's va autodestrusir.

Se trobatz, que'ns balharà de bam per passar l'ivèrn e vos mandaràm bonbons de mèl !

Que comptam sus vosautes !

Gàela Lemasquerier, Silvia Reynaud e la còla tota de las Calandrinias.

Alara, 4 anomalies se son introdusidas dins aqueste jornal.
A vosautres de las trapar ! Mandatz las vòstras responsas a:
formacions@aprene.org.

Los tres primièrs que mandaràn las bonas responsas
ganharàn un paquet de bonbons de mèl (doblidatz pas de
marcar la vòstra adreça postala dins lo corrièl, en cas que !).
Las responsas seràn balhadas dins lo jornal que ven. Bona lectura !

Tresaus dins un garatge de Roergue

Una freja jornada de fin d'octòbre, partiguèrem amb Ives Roqueta al rencontre de las pèiras ficadas roergatas e del paisan erudit que las estudia e que ne conserva dins son garatge.

Trapadas dins lo sud d'Avairon, l'est de Tarn e l'ouest Erou, las pèiras ficadas representan de figuracions umanas, esculptadas o gravadas sus de blòcs de pèiras localas. Podèm far l'ipotèsi que n'i aviá endacòm mai, mas aquí la causida del supòrt mineral favorizèt lor conservacion.

Las recèrcas confirmen un canon comun a totes aquelas estatuas segon dos modèls femení e masculin. Representan un imatge a l'encòp realista e esquematic de femnas o d'òmes de la fin del Neolitic e del Chalcolitic. En 2010, 146 pèiras ficadas coneigudas representavan mai de 165 figuracions, pr'amor que d'unas foguèron emplegadas tornamai en ne cambiant de simbòles.

Qualques unes foguèron descobèrtas per Michel Maillé, païsan a costat de Camarès. Dins son temps liure, Michel Maillé fa de recèrcas per comprénder la significacion sociala d'aquelas òbras ancianas.

Vertat es que sabèm pas grand causa d'aquela època e d'aquelas estatuas. Pasmens, podèm s'ensajar a cèrcar un sens. Las descobèrtas scientificas son de dobèrturas per nos permetre de pensar, de somiar.

Ives Roqueta nos faguèt part de son vejaire personal. Dins l'antropomorfisme naissant del Neolitic, vei l'expression d'un sentiment religiós. Aquelas formas umanas importantas simbolicament, numerosas, espandidas sus un ample territòri, son benlèu de personatges venerats coma foguèron Deessas e Dieus del passat. Lo forrèl vuèg de l'òme es per el un simbòl de patz, qu'aquel Dieu escampèt son cotèl. Las fòrmas dels braces al darrèr son coma d' alas d'àngels, e los pès tòcan pas terra...

Per Michel Maillé e Jean Guilaine, es dins lo domeni de las organisacions socialas que preferisson cèrcar la rason d'èsser d'aquelas òbras. Las pèiras ficadas aparéisson en Occident al moment ont las

comunautats neolíticas, engatjadas dins un procèssus de competicion sevèra, an besonh de simbòls fòrts per materializar l'autoritat e balisar l'espaci social de grops coma la familia, lo clan, lo linhatge. Las pèiras ficadas poirián doncas representar personatges carismatics, ancetres, eròis o eroinas, venguts de menas de blasons, de figures tutelairas encensadas per lors descendants presumits. Benlèu èran veneradas. Mas pensan que dins aquelas culturas, las cresenças èran basadas sus una mitologia de l'istòria del grop mai que sul concèpte de divin. Aital l'estatua de l'ancèstre èra lo ligam de la memòria.

Bibliografia :

Michel Maillé, *Hommes et Femmes de Pierre, statues-menhirs du Rouergue et du Haut-Languedoc*, prefaciat per Jean Guilaine.

En preparacion : Ives Roqueta, *Dieuses primières*.

Mirella Fornengo e Carlòta Nicita

Una pensaa en chamin

En ciò deus Cistercians

En arribar sus la plaça de la glèisa, em estadas captivadas per los cants qui venevan de l'interior d'aquèth lòc mistic qu'es l'abadia de Silvanés. Tot tushau, qu'am possat la pòrta, ua dauna s'es aprochada, e dab un « *arrider amistos* » e ua grana modestia nos a convidat a partejar un moment ric d'istòria que'vs vam contar.

L'Abadia de Silvanés es estada bastida en 1136 per un nòble, Pons de L'Héras, devath la direccio de l'òrdi cistercian. L'òrdi cistercian es apareishut au segle 11 dens l'encastre d'un moviment de refòrma qui solicitava un retorn a la règla benedictina es a disér lo salut de l'amna, lo tribalh manuau e la pregària. Que desenvolopava un art arquitecturau simple e un mode de vita religiosa austèr, que lo rebat n'es l'abadiáabadiá. Lo monastèri se compausava de la glèisa, deu scriptorium e de la sala capitularia. Dens un chepic de simplicitat, l'abadiá arregauta de simbèus ligats a la creacion, a la Trinitat, a la Verge Maria e a las z'abelhas de Besièrs... Ua auta particularitat d'aquèth edifici es tanben la dispausicion arquitecturau que favorisa ua acostica propícia au cant cantic. Los qui damoravan dens l'abadiá representavan tanben l'òrdi hicat en plaça : los monges èran prèires ; que practicavan la pregària, la lectura e la còpia. Los autes èran los hraires Converts e èran los obrèrs de l'abadiá ; s'aucupavan d'entertenir lo monastèri ço qui'us eslunhava de las causas religiosas. Au sègle quinze, la soa gestion estó hidada a abats seculièrs qui's comportavan com feodaus ciò qui entrainava la reduccion de la comunautat deu monastèri. Qu'es au moment deu Concile de Vatican II qu'aquèra separacion enter monges e hraires estó suprimida. A la Revolucion, los hraires quitavan l'abadiá e l'edifici estó vénut com ben nacionau. Calerà esperar lo segle 18 tà véder las pòrtas deu monastèri se tornar obrir.

Dempuish, l'abadiá es estada classada monument istoric (1854) e es devenguda proprietat de la comuna de Silvanés en 1970.

La nota istòria de l'abadiá s'acaba sus la rencontra dab l'abat André Gouzes, lo quau nos a cantat *Lo Salvat*, cant religiós en occitan. Èra un moment deus grans.

Sabrina Abadie, Salomé Val e Emilia Paton.

L'occitan, una lenga richa e coloraa. Per ieu, dels mòts amassats un pauc d'en pertot que fan pensar a una lenga retrobaa. Mos rescontres : de gents, d'una lenga que me sembla delicata e expressiva, m'an donat un agach de gents d'aquí, de gents amoroses de las terras d'òc, de las contraas divèrsas onte las paraulas sonan clar.

Sabon chausir los mòts per s'avisar d'un moment, d'un luoc, d'una odor, d'un objecte. E d'un còp totas las colors de la lenga aparèisson coma vitalas e la poesia pren sovent vida. Trobo que los que vivon dins la lenga son dels estres abitats. Lo sariau un jorn pereu ? Ives Roqueta nos a fach virar per trobar de las pèiras, las estatuas menirs roergatats. Quand s'aprochec e tochec la peira, fuguec coma se la peira li parlava. Las peiras parlan a un mestre de lenga ? De segur, ambé l'òme dau país, fuguec pas jamai una relacion de toristas o de scientifiques mas una relacion mai intima, poetica. L'element prenguec vida sobre sos uèlhs ; non, era pas aquí per asard, era un rendetz-vos. Coneissiá jà las pèiras, era jà vengut, mas quauquaren fa qu'espèrava lo bon moment... E se pòt faire lo meme gèst qu' el, i aurà ren de parièr en retorn, qu'un agach marcat de curiositats toristicas, o au mièlhs un interès istoric o arqueologic. Per el, per contre, un escrich s'instalec dins sa testa e un jorn son rescontre se coijara sus la pagina d'un recuèlh. Es vrai, l'a promes. Sarà la veritat de sa pensaa mas sensa dopte, preciòsamet formulaa. Me semblo que chau avalorar aqueles moments de rescòntre, rics de vida e subretot inspirats e emprenhats de temps, de sens, d'estre e de saber estre. Es una leïçon de vida d'aquelos portaires de lenga. E sul pic, voldriau me conselhar de prendre chasca minuta d'aqueus rescòntres coma un present preciós ; la lenga es aquí ; es pas encara mòrta. Mas mai lo temps passa, mai los pensaires passan sos temps. Chaudrà pas ges pensar torna trobar ciò qu'avem pas volgut o pogut viure ambé eles. E tot d'un còp, es coma se lo passat n'en fenissiá pas de morir. Sabo que los ancians an sovent un agach autre, maliciós e passionat. Son grands dins sos biais de faire, de pensar e de comunicar. Agachem los, prenem lo temps de nos pausar e coma eus, laissam nos envasir per la vita. E tant que la lenga nòstra se parlarà, poirem dire : « Piu, piu, totjorn viu ».

L'art e la manièra...

Lo musèu...

« Caminar dens la color », qu'èra la nosta passejada au musèu regionau d'arts contemporanèus de Serinhan. L'exposicion qu'amassava 7 artistas internationaus com Felice Varini, Mai-Thu Perret, Ann Veronica Janssens, Veit Stratmann, Daniel Buren, Patrici Baccou, Jessica Warboys e James Turrell qui an sublimat los poders de la color dens lors òbras. Elaborada com un caminament, la visita que balhava mantuas sensacions e emocions ; desplaçà's, espiar, tocar, qu'esteva lo màger mot tà apreciar e profieitar de l'exposicion.

Caròla Gere Lamaysouette

L'artelh gròs...

Resumir 130 ans d'arts contemporanèus en una ora e mièja en ensajant d'oblidar pas degun es una proesa que lo Sénher Patrick Divaret capitèt.

Nos faguèt viatjar dempuèi los impressionistas fins a uèi, amb per exemple lo Land Art en passant per Picasso, Duchamp sens oblidar los diferents corrents amb de noms improbables que s'amagan darrèr un fum de misteris : artison, fauvisme, cubisme, puntilhisme, sobre-realisme, art brut, happening.

Òc, l'art es quicòm de talament variat que pòt tocar chascun de mila biaisses diferents. Enfin tocar o pas ! Avez ja agachat una femna se filmar, èsser a prener son pè en suçant son artèlh gròs pendant dètz minutats dins un musèu d'arts contemporanèus ? Ieu, òc, aquò's pas lo Però ! E son de causas que me faguèron creire que vertadièrament compreniái res de res a l'art.

La vesita al musèu de Serinhan me permetèt de mesclar pas tot e de m'apercebre que podiáí èsser sensibla a l'art. L'òbra de Danielle Reede, in situ e amb un fum de colors me toquèt prigondament. Bon, encapi totjorn pas lo *Happening*, mas dins l'art n'i a per totes los gostes.

L'experimentacion me dubriguèt las pòrtas d'aqueste mond.

Aquò's coma pels enfants, veire una òbra permés pas forçadament de l'apreciar mas de s'apropiar lo biais de faire, la viure fisicamente, la derruscar. Aquò permet de dintrar dins l'univèrs de l'autor, de lo reconéisser. Es important de se bastir de referéncias e baila l'enveja d'anar mai luenh.

Alara, esitètz pas, daissatz vos temptar per l'experiéncia !

Virginia Constant

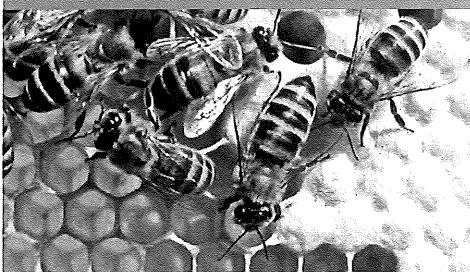
Un biais de trabalhar un artist d'art contemporanèu en classa amb los mainatges.

Al biais de Keith Haring

Bibliografia: (mai 1958- fevrier 1990) L'art d'Haring es la repeticion infinida de formas sinteticas joslinhadas de negre amb de colors vivas que representa lo moviment del còs e de las causas.

Dins quin encastre trabalhar aquel artista en classa ?	A partir de que se pòt trabalhar amb los enfants ?	Quin material se pòt utilizat ?
Lo corrent artistic de son epòca :art contemporanèu e figuracion liura.	A partir de fotos	Pintura
En ligam amb l'espòrt: fotos dels enfants en accion	A partir de mariòtas	Fèutres
Trabalh sus l'esquèma corporala (mariòtas)	A partir del còs	Pegatge
Trabalh sus las colors	A partir de l'ombra de son còs	Mariòtas (en carton)
L'artista el-meteis e son univèrs	Amb una pepeta (granda o pichòta)	Sable (Pocador)
Trabalh sus las abelhas	Amb de pocadors	La mèl

La Melada

Jornal de las Calandrinás
en formacion Aprene1 2012-13

La Melada numerò 4 | Decembre 2012

Nos trobatz aquiu per la quatau edicion de la Melada (costumèra mès pasmens especiau), dedicada a l'eveniment mai esperat dens lo mond Occitan, après las eleccions nacionaus: la Batejada 2012.

Tà nosautas, las Abelhas, qu'es atau coma ua segonda neishença. Vaqui en avant premièra çò viscut tan dens las colissas, pendent las agradivas oras de preparacions, coma pendent lo moment magic on Laurenç Cavalié nos digó "Òc" tà estar neste pairin davant la Comunautat Occitana. Emocion e fiertat mescladas e partatjadas. Qu'ensajaram deu melhor possible de perseguir la transmission de la Cultura Occitana, entamenada e portada per neste pairin.

Las Abelhas

La Melada, jornal a gratis, d'escampar pas en carriera
APRENE . MVA n°116 General Margueritte . 34500 Besiers
Tel. 04 67 28 75 36 . www.aprene.org

Responsable de publication : Patrici Baccou
Cap redactora : Gaëla Lemasquerier. Mesa en pagina : Virginia Constant
Fotografias : P. Baccou, M. Fornengo

La Demanda

Avèm causit Laurenç Cavalié coma pairin. Vaquí cossí li demandèrem :

« Nos vaquí tornadas sul camin de l'escòla dins la volontat de far regentas a Calandreta... quina polida aventura !

De còps que i a, suls bancs d'Aprene, avèm de pausetas... sovent nos trapam a cantar... cantar de cançons del país e de los que las nos fan cantar !

Evidentament tas cançons nos son vengudas e nos an mai d'un còp religadas... Alara avèm parlat de tu, de ton òbra, avèm escotat ta musica e la de *La mal Coiffée* e... i avèm trapat quicòm de nou... dins aquelas cançons !!!

Ta musica es la frucha dels rencontres faches dins lo travalh de collectatge e dels moments ont davalas a la ribièra de ton imaginacion... per lo nòstre plaser !

Aquelas cançons... son sortidas de la terra, de la vinha, de la guèrra, de la fèsta, de la jòia, de l'amor, de la poësia,... de la vida videnta ! del país qué !!!

E pauc a pauc, aquela musica modèrna e enrasigada dins la nòstra istòria nos semblèt completament ligada amb la nòstra causida de far de regentas a Calandreta.

En mai, çò que nos tòca, es la dimension cooperativa del labèl Sirventes, es a dire de trapar de biaisses de s'organizar per produsir çò que nos agrada e que nos sembla juste... un pauc coma aquí a Calandreta... a l'encòp dins las classas e dins las associacions !

Es per aquò que seriam onoradas se voliás plan pegar ton nom a lo de la còla nòstra, d'èsser lo nòstre pairin !

E per que sàpias que ton travalh e ta musica nos tòcan prigondament, nos balha de vam que ne nos servirem de segur per far passar nòstra polida lenga, la lenga del país... la lenga d'òc als calandrons d'uèi e de deman !!! »

En resson, es important de tornar dire quelques mòts de Laurenç Cavalié al cap de la demanda :

« Soi content d'èsser aquí e ara qu'avèm escambié
«lo perqué» d'aquel moment, soi content e fòrça fièr d'èsser aquí.»

Que soi tan fièra qu'èi enveja de cantar enqüèra mai hòrt!
Gaëla

Ai la sensacion d'èsser dintrada dins la familia Calandreta !
Serada meravelhosa .
Sabrina

Ai pas de mots per descriure
mas emocions.
Un sentit d'irrealitat e
d'intemporalitat.
Un grand moment de partatge.
Grandmercé Laurenç.
Virginia

En 3 mots:
emocions,
escambis,
en-cantada !
Mercés Laurenç !
Caròla

Ara i sèm,
la còla Laurenç Cavalié.
Vam, jòia, cant, rigor e modestia.
Mirelha

Un bèl rescontre amb un òme generós.
Podèm èsser fièras de nòstre pairin :
un artista de qualitat.
Silvia C.

Una polida serada en cançons e emocions, d'accordeon plen los uèlhs. Gardarai un sovenir excepcional d'aquesta serada e de mon rescontre amb un òme simple, agradiu... Carlòta

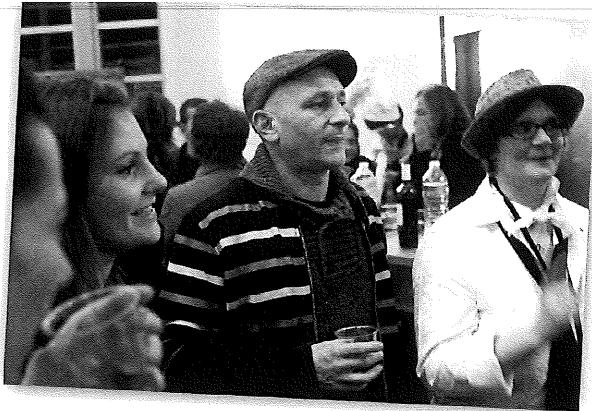
« Aquela batejada ! A quin polit moment ! »
Mercés Laurenç per la toa generositat,
la toa sensibilitat e la toa disponibilitat.
Salomé

...amb la fiertat, la certitud e
la satisfaccion d'aver causit lo bon pairin.
Un òme plen de sensibilitat,
de simplicitat e de modestia...
Un grand mercé Laurenç !
Emilia

Capitave pas de m'arrestar de chantar !
Sos lo cial estelat, aviái enveja
de chantar per Castòr e Pollux !
Silvia R.

Una polida serada en-cantada...
Cecila

Biografia de Laurenç Cavalié

Per Laurenç, l'occitan èi ua istòria de familha. Qui dintrè dens la musica mercés au son pair. Autor, compausitor, interprèt, creatiu e atipic, Laurenç qu'èi noirit de cultura occitana.

Dens las annadas 90, que comencè la soa carrièra en estar musician de teatre per la companhia Avant-Quart puish per la de la Rampe e tribalhè dab Claudi Alranq. Què participè a la fondacion de grops com « Joseph le Gavach » inspirat per las musicas popularas occitanas, « La Chaloupe » qui estò un chantier de cantas e musicas improvisadas e « Sophie et ses occiputs ». A la fin de las annadas 90, qu'èra dens lo grop auvernhat « La Fabrique ». Dab la contadora Hélène, Laurenç qu'a tribalhat sus baladas contadas suu tème de l'arbo, la seuva e la vegetacion mediterranèa.

De mei, qu'es estat cantaire deu grop « Le Comité » qui èra ua fusion de dus grops (La Fabrique e Joglar'Verne) e qui perpausava ua musica hestiva inspirada deu repertòri populari lengadocian e lo ragamufin occitan.

Despuish, que demòra acordeonista-cantaire deu grop « Du Bartas ». Que tribalha a l'elaboracion d'un collectatge de cants popularas de la mitat deu sègle XIX dens lo pays d'Aude. Dens lo son tribalh de composition, Laurenç s'inspira de cantas tradicionaus tà bastir poesias qui guardan « l'esperit » de las cantas d'originas. Çò d'important tad èth dens aqueste recensament èi de trobar aspectes collectius dens los cantas tradicionaus.

En medish temps, que mia e qu'arrenga lo sextuor vocau feminin « La mal coiffée ». Dempuish annadas, Laurenç hè partida deu label Sirventes qui èi un utis de produccion qui ensaja d'assegurar l'autonomia deus artistas.

Mercejaments

Desiram amassa, mercejar totes los que foguèron sollicitats per la nòstra sera. Eles qu'an fach que la sera s'acabec dins la fèsta e la jòia de cantar.

Mas avans tot, mercé au CIRDOC per son acuèlh, la mesa a disposicion de sas salas e son ajua. Es un astre de nos balhar la possibilitat de manifestar lo vam de la lenga e de nos permetre de debanar aqueu moment de Batejada.

Mercé per la preséncia de las personalitats, sostens prumier per nostre projecte : Benjamin ASSIÉ, lo novèu Director dau CIRDOC, mas tanben de la preséncia de Felip HAMMEL ; Joan loís BLENET, President d'APRENE, l'establiment superior occitan ; Patrici BACCOU, Director e tanben la còla tota dau CFPO e d'APRENE.

Volèm pas oblidar la preséncia dels calandrons de Besièrs que participeron au moment de la chanson de « La Sobirana » ; fasèm donc un grand mercé generau per tot aqueu vam que chascun e chascuna porteron de per lor preséncia. La vengüa dels regents e de las regentas de Calandreta demorec una simbolica importanta per nosautras.

Enfin mercejam totes las personas qu'an trabalhat per la confeccion dau manja-drecht fòrça copiós per totes.

Per tot aquò las calandrinhas vos grandmercejan .

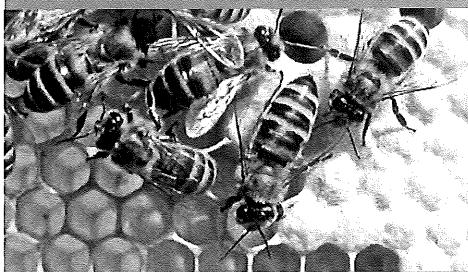
La Còla LAURENÇ CAVALIÉ

Las Z'abelhas informan lors lectors que la « Melada » d'aqueste mes es una edicion especiala.

Aital, balharèm las responsas del jòc del jornal nº3 lo còp venent !

Vos desiram de bonas festas !

La Melada

Jornal de las Calandrinias
en formacion Aprene1 2012-13

La Melada numerò 5 | Febrilièr 2013

Edito

N'ei pas shens dificultats que las abelhas entamenèn lor Module 2, en bravar hèstas de Nadau, nèu, hred, lops, dahuts, Pòle Emplec, hamiera e autas causas de non pas créser! Sortidas shens mau d'aquestes trebucs e aventuras, que tornam suus bancs de l'escòla, pleas d'estrambòrd. Atau, qu'èm fièras de'vs presentar la cincau edicion de La Melada, resulta deu neste tribalh investit e inspirat. Dens aquesta edicion, vos haram viatjar enter tradicion e pedagogia, au grat deu vent e deu neste vam.

Salomé Val e Gaëla Lemasquerier

La Melada, jornal a gratis, d'escampar pas en carriera
APRENE , MVA n°116 General Margueritte . 34500 Besiers
Tel. 04 67 28 75 36 . www.aprene.org

Responsable de publicacion : Patrici Baccou
Cap redactora : Virginia Constant. Mesa en pagina : Sabrina Abadie
Fotografias : Sabrina Abadie, Mireille Fornengo

Ensenhador

La soca de Nadal

Pedagogia

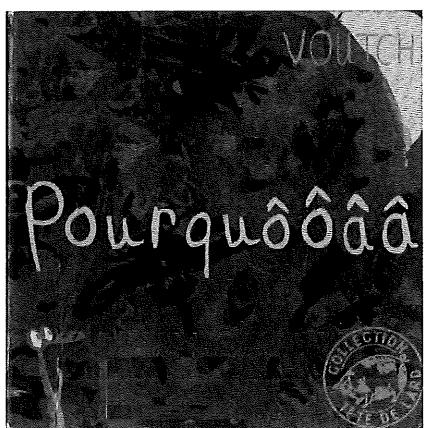
2

L'atomium

3

Album Perqué Responsas al jòc de la Melada n°3

4

A la descobèrta de la soca de Nadal

Abans de partir en vacanças, nosautras Calandrinas foguèrem reçaupudas dins d'escolas per nos faire descobrir las tradicions de la fèsta de Nadal.

Las Calandretas de Besiers e de Narbona nos dobriguèron lors pòrtas fòrt simpticament...

Nos vaquí partidas a la descobèrta de la soca de Nadal a Narbona. La Granhòta es una Calandreta granda que compta a quicòm pròche 130 mainatges de la tota pichona seccion cap al CM2. L'organizacion mesa en plaça permet de faire d'aqueste moment de fèsta una polida tradicion fòrça importanta pels escolans e pels regents.

Arribèrem a doas oras, lo tantòst comencèt amb un espectacle organisat per las classas, ont cada classe cantèt pels autres mainatges. Un polit moment fòrt agradiu per tot lo mond.

Aprèp l'espectacle, plaça al ritual de la soca...

Los mainatges se trapèron dins una classa dins lo negre que balhèt un ambient de fèsta e de magia... Un pichon camin menava cap a la soca. Lo ritual a Narbona, es de faire avanzar en primièr lo mai pichon e lo mai grand de l'escòla e de dire la formula magica a la soca : « Botafuòc, cachafuòc. Que nos alegre, que nos faga la joia d'èsser aquí l'an que ven e se sèm pas mai que siam pas mens » per reçaupre lo present de Nadal.

Cada enfant passèt e demandèt a la soca se i aviá un present per el... Moment privilegiat pels pichons. Cadun aguèt son sentit; urós, impressionat, intimidat, quand se trapèt solet per pausar la famosa question.

A la fin, los mainatges e los parents se tornèron trapar a l'entorn d'un gostar abans que tot lo monde partisca en vacanças.

Un moment de magia e de fèsta a l'entorn d'aquesta polida tradicion.

Mas lo ritual de la soca, d'ont ven?

Es una tradicion... Dins la familha lo mai jove e lo mai vièlh devon metre dins la chimenèia la mai gròssa soca, e las cendras seràn presas e conservadas lo lendeman dins un pòt sus la chimenèia, fins a Nadal que ven.

Aqueste ritual porta lo bonur dins l'ostal.

Carola Gere-Lamaysouette e Sabrina Abadie

La pedagogia dins las Calandretas

A Calandreta, los regents s'inspiran mai que mai de doas pedagogias ligadas:

La pedagogia Freinet

Se la pedagogia Freinet deviá se resumir a una sola idèa, seriá que "comprendem plan que çò que trasformam." Lo saber e l'apprendissatge devon s'ancorar dins lo viscut e la vida de l'enfant per aver un sens e per èstre compres e retengut per el.

L'enfant es ACTOR e pas RECEPTOR.

Per aprigondir un pauc mai lo subjècte, podèm dire que la pedagogia Freinet s'apieja sus tres grands concèptes:

- una organizacion cooperativa que mena a l'autonomia e a la responsabilitat.
- L'expression liura e la comunicacion
- lo palpejament experimental

La pedagogia Institucionala

La pedagogia institucionala es un ensemble de tecnicas, d'organizacions, de metòdes de travalh, d'institucions, nascudas de las practicas de classa.

Plaça l'enfant dins de situacions novèlas e variadas que demandan un engatjament personal de cadun, mas tanben iniciativa, accion, continuitat.

Aquestas situacions sovent ansiogènas menan naturalament a de conflictes.

D'aquí naís la necessitat d'utilizar d'otisses conceptuals e d'institucions socialas intèrnas capables de resòlver aquestes conflictes pels escambis materials, afectius e verbals.

Aprèp aquesta definicion teorica, podètz legir lo viscut d'una calandrina.

Carlòta Nicita

Viure la PI

Sèi venguda alh centre de formacion per aprene de far regenta en Calandreta. En defòra de l'aspècte cultura, lenga e sabèrs, coma dins totas las escòlolas çò qu'es important es la pedagogia.

Çò qu'aviá vist de la Pedagogia Institucionala semblava me correspondre.

Legère de libres, pausère quauquas questions, vaquí la teòria èra aquí.

Mas de qu'aprene a APRENE?

Mai de teòria segurament, d'estagis d'observacion per veire lo funcionar de las classas, ensajar de faire benlèu?

Mas en realitat çò qu'aprene aquò's de viure la PI. A chasque pas, aquò's coma una revelacion.

A la debuta de l'annada, lo nòstre director nos diguèt : « Anatz faire de jornals, vos cal vos inscriure per d'expausats, de mòstras, un travalh sobre agora...»

Dins mon cap, aquò foguèt immediatament « Qué, ò non, aquò's pas possible, mas de que va servir de faire tot aquò?» (En francés dins lo tèxt, vos rampèle qu'èra la debuta).

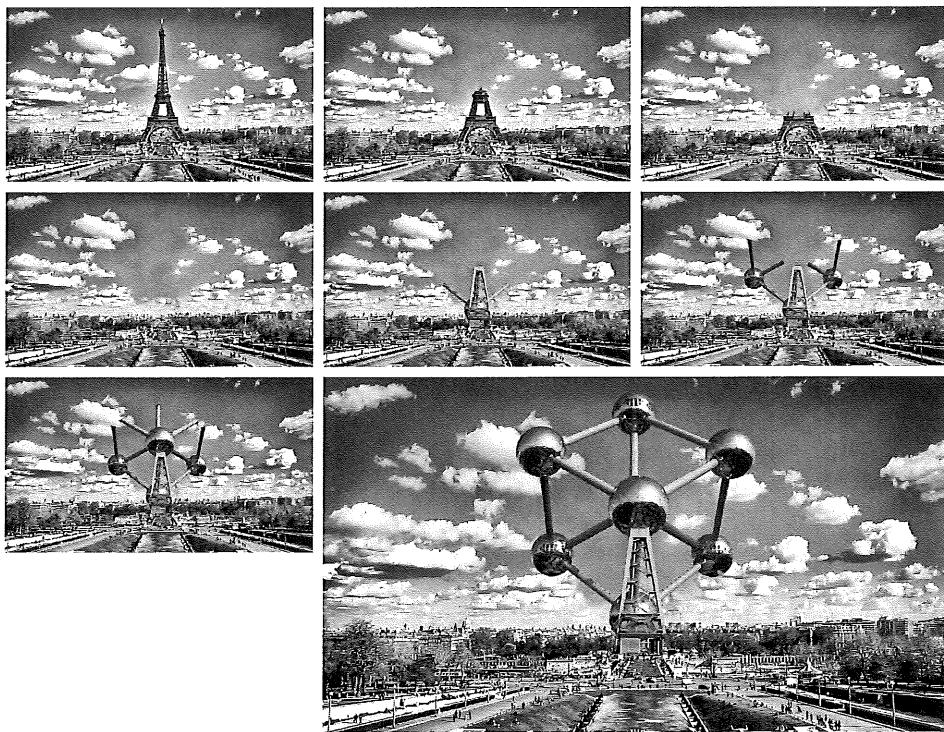
Urosament l'enveja d'aprene e de faire de causas amassa foguèt mai fòrta.

Pel consèlh, nos diguèt « Qual vòl faire la presidenta, la secretària». Qué? Parlar davans tot lo monde, menar un conselh, gausar faire de criticas... « Aquò va pas non ! » Coma diriá un petiòt conilh celèbre dins los libres de joventu.

Ara comprehèn lo sens de tot çò que nos es demandat, lo comprehèn fisicament. L'articulacion entre mon viscut, mas observacions, los escambis e mas lecturas me mòstran los engranatges d'una machina bèla qu'aviáí sonque entrevista. Ai viscut la satisfaccion d'assimilar de causas qu'ai cercadas e l'enveja d'anar mai luenh, la coesion delh grop per que tot marche ben, saupre èsser pas dins lo jujament (aquò's pas ganhat encara), dire, acceptar las errors. L'atomium, lo trespès, los 4 L son palpables ara e ai lo desir d'aprigondir tot aquò dins una practica quotidiana. E ne'n sei qu'a la debuta de mon apprendissatge, aquò vòl dire que me resta encara un fum de tresaurs de descubrir.

Virginia Constant

L'atomiu

Dins un entreten publicat dins la revista *Esprit* en fin d'annada 1998, Fernand Oury evòca son camin :

" Que je suis né à Paris, que je suis petit-bourgeois : père ouvrier, mère commerçante, que j'ai été occasionnellement garçon boucher, interné politique, OS, judoka, ça intéresse qui ?

D'ailleurs, je suis né en 1967..., avec *Vers une pédagogie institutionnelle*. Avant, je n'existaient pas : demeuré instituteur, inférieur hiérarchique payé pour dire : "Oui, Monsieur le Supérieur". (...)

Esprit : C'est en 1967 que Maspero publie *Vers une pédagogie institutionnelle*. Avant 68 donc.

F.Oury : C'est ça le courage de Maspero : publier avant que ça devienne à la mode.

Esprit : Pour toi, 1968 ?

F.Oury : C'est l'occasion manquée d'imposer des réformes de structures révolutionnaires, difficilement réversibles, l'occasion de remplacer la tour Eiffel par un Atomium."

L'escasença de remplaçar la torre Eiffel per un Atomium... en la legir, aquela frasa me toquèt pregondiment. Benlèu d'en primièr, toquèt la grafista en ieu, que vesiai sulpic las manipulacions dins un logicial de tractament d'imatge que donariá aquel visual. Mas es en justificar a las autres calandrinhas lo perque caliá inclure aquel visual dins la mòstra Celestin Freinet – Fernand Oury, lo perque seríá un element clau, qu'ai començat de comprene çò qu'aquela frasa bolegava en ieu.

L'idèa d'implantar l'atomium coma un monument dins un mitan urban fa resson amb lo fach que Oury capitèt de far funcionar las tecnicas Freinet amb la PI de pertot e pas solament dins las escòlas de campanha... aviat quitament l'ambicion d'exportar TFPI a l'estrangeir. Remplaçar la Torre Eiffel per l'atomium es una crida al mond entièr per dire... FONCIONA !

Mas çò que m'esmòu dins aquela frasa es lo messatge que nos manda Oury : cal arrestar de veicular una representacion piramidala de la societat mas puslèu balhar lo modèl de la cooperativa ont cadun a sa plaça. Cadun pòt agir sul sistèma e lo far evoluir. Cadun es competent.

Mirella Fornengo

Perquéee?

A la seguida d'un cors de literatura de joinessa, al centre Aprene amb Emilia Hammel, quelques calandrinas decidèron de s'escampar dins un trabalh de literatura amb d'enfants de mairala pendent l'estagi de responsabilitat del mes de genièr. Avèm causit l'album « Pourquoaaaaa ? » de Voutch (edicions « Tête de lard ») qu'avèm revirat en occitan. I avèm soscat amassa per ensajar de trapar una dralha comuna per poder escambiar al nòstre retorn aquí !

Comencèrem per presentar la cubèrta de l'album als enfants : « que vesètz ? A vòstre vejaire de que va parlar ? » las responsas foguèron divèrsas ! Puèi avèm legit l'album :

« - Ara, granhòteta, es ora d'anar al leit !

- Perquéeeeeeeeeeee ?

- Per çò que es la nuèit !

- Perquéeeeeeeeeeee ? ... »

Los enfants an compres sulpic la repeticion del « Perquéeeeeeeeeeee ? » e an jogat lo jòc de l'istòria. Aprèp la lectura lor avèm demandat una mena de critica literària : « Vos agradèt ? Podètz dire çò que vos agradèt o pas ? » Los mai pichòts an pres lo libre per mostrar la pagina causida e avèm amassa ensajat d'i metre de mots. D'unes grands an poscut trapar qu'èran amusantas las responsas de la granhòteta. Qualques unes volguèron amai manjar un glacet a la mosca !

Puèi, bastiguèrem una ficha amb mantuns personatges (d'unes èran pas dins l'istòria) e caliá pegar de gometas (TPS/PS) o enrodar lo nom (MS/GS) jós las ilustracions dels personatges de l'album.

Dins la setmana, una calandrina continuèt amb la realizacion de mariòtas per que los enfants jòguen l'istòria. Amb una autra, inventèron la seguida de l'istòria e faguèron las ilustracions per ne faire un album. Los personatges de l'album foguèron la matèira primièra de talhièrs de lectura, de coloratges, de trabalhs de grafisme...

Aprèp aquel ensag, vaquí las nòstras impressions :

- los enfants jogavan l'istòria e ausiguèrem de « perquéeeeeeee ? » dins la cort ont l'occitan es pas gaire present dins las conversacions entre eles de costuma.
- Balha de vam al trabalh de la classa.
- Cossí faire per anar mai luènh dins la dralha literària ?
- Perqué pas faire de mariòtas a partir d'album regularament e, un pauc coma amb los mots de las frasas-claus dins una classa de cicle 2, de faire inventar de novèlas istòrias a partir de las mariòtas tiradas d'albums travalhats.

Sèm preneiras de ressons dins aquel domeni. Trantalhets pas de nos balhar lo vòstre vejaire !

Emilia Paton e Silvía Reynaud.

Responsas al jòc de La Melada N°3

Las decas son:

En cò deus Cisterciens p^o3

abadiàabadià = aliteracion en [a] escriuta dens un moment alfa.

L'art e la manièra... p^o4

Lo musèu...

Patrici Baccou = artista d'un aute univèrs

L'artelh gròs...

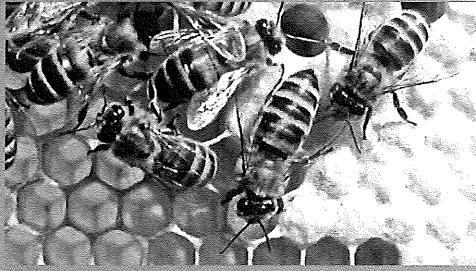
artison = un hromatge auvernhat e non pas un corrent artistic.

Al biais de Keith Haring

La mèl = lo qui pintra dab la mèu nos pòt viéner har un cors a Aprene!

Salomé Val e Gaëla Lemassquerier

La Melada

Jornal de las Calandrinias
en formacion Aprene : A1 2012-2013

- La còla "Laurenç CAVALIÉ"-

La Melada n° 6 - Març de 2013

Edito

Aprèp un rencontre amb de mòbles estranhes faches per un òme plen d'imaginacion, les abelhas an afrontat lo freg, la neu e lo glaveire per se trapar un darrièr cop a l'entorn del país Castrés. Abans de clavar l'ivèrn, se son pausadas quelques jorns a l'ostal per prene de mèl e de fòrças. La musica de Carnaval anonciant la prima e fasent dançar las abelhas, las menarà cap a de novèlas aventuras.

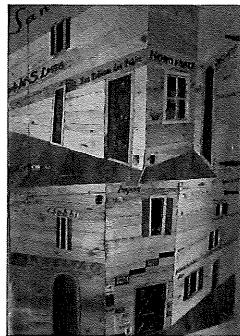
Sabrina Abadie e Carlòta Nicita

La Melada, jornal a gratis, d'escampar pas en carriera APRENE, MVA n°116 General Margueritte - 34500 Besiers
Tel. 04 67 28 75 36 www.aprene.org

Responsable de publicacion : Patrici Baccou
Cap redactora : Cecile Rastoul. Mesa en pagina : Silvia Chedeville
Fotografias : Silvia Chedeville, Mireille Fornengo

Ensenhador

Qu'un viatge !

Tèxts liures

- S'èri una catarineta
- Te sovenes papet
- Anars-tornars
- Un chamin de lenga...

2

Animal totemic, Art-terapia e rencontre

4

Moment de literatura

4

Qu'un viatqe !

Un còp èra, una còla de calandrinas e lor formator que se trapèron a Bassan, en Erau, al rencontre d'un òme coma se'n vei pas sovent ! Se sona Alan Fornells, un artiste de ièr, de uèi e de deman ! Nos aculhiguèt dins son talhièr, son luòc, sa tutu ! I fa de mòbles originals fargats amb de fusta de recuperacion. Cadun a una arma, una istoria, demercé lor creator. Per comprene son òbra, lo cal seguir dins un viatge, sus tres estatgis e se daissar limpar dins son mond.

A la debuta, Alan farguèt tot aquò per jogar. Puèi los mòbles li faguèron pensar a son paire e li balhèron l'enveja de ne fargar un que parle del. Sos mòbles son sovent animats, pòdon faire paür, nos far remontar lo temps !... L'artiste i trapa una mena de libertat dins tot aquel trabalh (que n'es pas un !). Son maquinas per dire de causes :

Univers inspirat de còps que i a per de contes, coma los de Clarissa Pinkola Estés. Una femna que dancèt amb de llops balhèt un mòble-loba original ! Los vièlhs suls bancs que parlan del temps que fa, de la calor, del freg o de l'umiditat e vàquí l'òbra *Calor e umiditat*. Se cal mesfisar de las pòrtas tampadas... cal dintrar dins d'ostals per escotar la pluèja que tomba sul teulat. Nos convidèt dins *La carriera als 7 contorns* ont los contravents se dobrisson per far plaça a la reclama per d'unas potingas. E de gausar nos dire : « Céphalose, une dose et tu oses ! »... es son biais de parlar de sa timiditat ! Un mòble nos contèt l'istoria de Vidal que voliá pas prestar son caval al vesin e que l'escriguèt sus son portal : « mas sa femna, ela, lo prèsta !... » Un autre parlèt d'Alan pichon, un enfant fragil. Sos grands li diguèron : « Tu, siás coma lo chocolat Meunier, as paür de la calor e de l'umiditat ! ». Nos sarrèrem del KOURSK, un sos-marin desaparegut en 2000. Alan nos toquèt amb los SOS demorats sens responsa ! Puèi la camioneta *L'espeçariá*, daissada dins la vinha, qu'es una clinhada a la mòrt del comèrci pichòt. O l'autra que sembla en pana e que lo grand diguèt « escota coma pren pena la camioneta ! Mas non... es viva ! » E l'Antòni qu'es fier de sa filha qu'a un bon mestier. Es un espanhòl que sap s'escampar de flors ! Aquí lo mòble dins lo mòble del mòble ! Ailà lo qu'es un omenatge a Cervantes : « La libertat es lo ben lo mai preciós, que val la pena de se riscar... la vida ! ». E la barca de Rafael rescapada de la tempèsta que nos ditz de caminar malgrat tot... e tant de messatges encara !

20 ans de creacion de *Mòbles Modèstes* de mai en mai en movement e en sonoritats divèrsas. Alan s'en va dins la fantasiá per far doblidar lo costat « raisonnable » de l'objècte, ne fa una expression personala. Foguèt un polit moment de poësia.

Mercé Alan d'aver pres suènh de l'enfant en nosautres !

Emilia Paton amb l'agach de Mirella Fornengo
www.lesmeublesmodestes.com

S'èri una catarineta...

S'èri una catarineta vos poiriáí contar mos viatges, lo sentit de l'èrba verda de la prima, l'odor de las flors... Vos poiriáí contar la libertat de volar, lo bonaür de las encontraas fachas d'en pertot.

Mas non, soi una abelha dintrada dins un polit bornièr a Besièrs. Dins aqueste bornièr i ai trapat una « familia » amb totas aquestas pichòtas abelhas que trabalhan a far regentas. De regentas motivadas e apassionadas per aqueste mestier e subretot per aqueste biais d'ensenhar.

Cossí soi arribada dins aqueste bornièr ? Aquò n'es una question de las bonas ! L'occitan foguèt ma mira per aqueste viatge, ai començat l'occitan o puslèu lo patoès (per eles) a l'ostal en tot ausir mos parents e sustot mos grands. Puèi l'ai estudiad al collègi, al licèu e a la facultat. Lo mestier de regenta l'ai començat jova amb las pepetas puèi l'ai continuat a calandreta (dins la vida vidanta !). Lo bornièr d'Aprene n'es doncas la seguida logica.

Alara se qualqu'un vos demanda se coneissètz una abelha occitana, subretot, sovenetz-vos del bornièr de la còla Laurenç Cavalièr, de l'amor de la lenga dels grands que nos an daissat en eretatge coma un cant d'amor de la tèrra, del canton nòstre.

Mercé pepé e memé...
Cecila Rastoul

Te sovenes papet,

quand faguères rire tot lo monde ? L'òme te fasiá al telefòn : ...."Comprendi pas ben çò que se ditz, la comunicacion se fai pas pus."

"Vos disi que vau passar aqueste dimècres e vos menarai vòstra comanda amb vòstre cibolon d'estraguèt".

"Mas compreni totjorn pas ben çò que me dises. *L'estra de qué ?*"

"Ai pas pus de jolverd, mas ai encara lo Cibolon e un pauc d'estraguèt que vos menarai tre dimecres" disiá mon grand d'una votz suava e pausada.

Mas l'autre de li respondre encara un còp : "Mas compreni pas res de çò que se ditz. Pensi que i a encara un problema amb aquel novèl telefonet. Es pas de creire aquel dacòs modèrne, es pas pus possible de s'entendre. Ba, Charles, es pas grèu, coma de costuma, te fau fisança. T'espèri donc per dimècres."

E vaquí l'autre de racrocar lo telefòn e la gent a l'entorn de mon grand de se petar de rire.

Imaginatz-vos un momenton, tot aquò en francés : "Je vous ramène le Ciboulon d'estraguette" per dire de "la petite ciboulette et un peu d'estragon". A, es segur es pas aisit de parlar en francés e lo telefòn pòt pas que gresilhar.

E ben papet, ai quicòm de te dire : veses, nosautres tanben anem faire de cultura. E veses es pas encara nòstra especialitat los noms de las plantas, mas es pas greu ; l'essencial es d'observar la magia de nòstre biais de faire : la permacultura. Mas que sián las trufas Jaumeta, los rotges o de las carlòtas e mema de las patatas Emilia, es segur aurèm una polida produccion dins nòstre òrt e tot aquò sensa jamai virar la tèrra.

E, mon Papet, sabi ben que seriás estat content de veire aqueles enfants de mairala prendre las trufas per las pausar delicatament dins lo trauc de tèrra dejós la palha. Es fòrça polit de veire aqueles pichòts se fretar las mans aprèp l'òbra acabada. E benlèu que tre lo ser, dins lors ostals, quauqu'uns d'entreles diguèron a lors parents : "soi content, encuei ai grapat la tèrra".

E los parents de dire : "la tèrra ? E per de qué ?"

"Per pausar una Emilia, tota bèla, tota pichòta e lo còp que ven, serà de l'estraguèt e dau cibolon."

"Sès segur de çò que me dises ! Va ben ta regenta, òc ! E donc vas benlèu me dire tanben que comptatz faire la sopa de còdols amb vòstra produccion, per qué pas per la fèsta de la San Joan !"

Silvia Chedeville

LIURES

Anars-Tornars

Un dumenge coma los autres. Vene de pausar lo sac e m'o chal tornar prene. Cinc oras apròchan, Virginia arriba. La mala de la veitura s'emplena. Fau lo poton a l'òme e sèm partidas. Montam sobre la plana de las lentilheiras, entre lo Devès e Lèger. Dins lo levant, lo Mezenc m'apasima.

De femnas, que los òmes agachan partir sobre lo lindal de la pòrta. De femnas curiosas, que van a l'encontre delh monde.

Passam mantuns còls. Lo de Raiòl e lo de la Pèira plantada, qu'es sobre l'aigavèrs. Aquò i burla mai d'un còp dins l'ivèrn. Puèi, passam lo còl de la Fageta, lo d'Engairesc e per achabar, passam sos lo pas de l'Escaleta, avant de davalar vás Lodeva.

Menam la veitura, eschamjam de taças de tè verd e de manadas d'amètla. Parlam, dobtam e esperam. Mas sobretot, avèm enveja d'aprene.

Aqueles anars-tornars m'alassan. Aqueles anars-tornars me noirisson. E vaquí, sèm arribadas dins la planura. En çò nòstre, sabèm pas trop quand l'ivèrn serà achabat. Aquí, aquò's ja la prima. Divendres, tornarem a l'ostal lo sac plen de tròbas.

Silvia Reynaud

Un chamin de lenga...

Lo chamin vers una lenga novèla es quicòm d'estranh.

Mon istòria amb l'occitan comencèt per una istòria de còr, d'acampament : lo Velai ont demorave dempuèi 4 ans aviá la mèma lenga que l'endreit d'ont veniá, Provença.

Adoncas per nòstros enfants, per crear un ligam de mai entre l'hor paire - mai ieu, un ligam mai enrasigat, chausiguèrem aquela lenga dins aquesta escoleta.

Un còp ben ancorada dins lo funcionament de l'escòla, foguèt l'emarkalhiment davant la facilitat per mon filh d'utilizar aquela lenga novèla e coma joguèt amb las doas per chaminar dins sos aprendissatges e sa comprehesion delh monde a l'entorn de z-elh.

Tot aquò desrevelhèt mon enveja d'aprene e de partejar l'occitan.

Decidiguère d'anar mai luènh. Per aquò me chaliáí eschavar mai plond per lo comprene e ensajar de lo faire mièu.

Lo doble èra aquí a chasque pas « serai capable de mestrejar un pauc aquesta lenga, ieu qu'ai jamai poscut parlar anglés o alemand ?»

Mercé a l'immersion, conéisse aquel plaser. Mas sobretot, ai vam davant chasque dificultat o desconeissença d'un mot, d'una forma, d'una fucion d'aprigondir, de comprene e d'aver de pòrtas que se badan tre que n'en comprene un pauc mai. A la volta d'un estagi de lenga dins la montanha negra, la rencontra amb doas fachinèiras de la lenga occitana bada d'autras perspectives encara.

En mai de l'aspècte lingüistic de mon aprendissatge belhcòp d'autras questions venon a l'entorn de la cultura, de las diferenciacion e de la perenitat de l'occitan.

Grandmercé per totes los que son coma ieu sobre aqueste chamin.

Virginia Constant

Animal totemic, art-terapia e rencontre

Aquesta passa, glanèri dralhas per parlar de las paurs amb los enfants. Anam agachar cossí las paurs de la malautiá e del vielhum son parladas en cicle 2 a la Calandreta de Pesenas.

Vos podretz tanben virar cap a Maria-Pèira Vernhièiras que nos prepausèt un trabalh remirable sus las paurs en didactica de la lenga.

A Pesenas, la Temporada ten una plaça bèla. Martror, Pegolada, Carnaval e San Joan permeton d'acompanhar los enfants dins lo questionament sul camin de vida.

En amont de la celebracion de Martror, regent (Elian Blancher) e art-terapeuta (Silvia Alranq) trabalhan amb los enfants en edat de comprene çò qu'es una abséncia definitiva (a partir de 6 ans). Los enfants devon recampar d'elements naturals per representar un personatge mòrt dins lor familha. Puèi trabalhan sus lo sens d'aver un animal totemic, un animal psicopompa. En seguida, cada enfant a un imatge del Polin sus un fuèlh A4 per i pegar sus l'esquina lo personatge bastit. Aquel trabalh es en ligam amb l'associacion dels calandrons creada al dintre de l'escòla, per gerir las sortidas del polin (replica mai pichona de lo de Pesenas), organizar lo virar dels portaires e causir un menaire. Aital, ja d'ora dins l'annada, la sortida del polin fa sens e bastís de ligams fòrts entre eles.

Ongan, en mai del Carnaval de las escòlas de Pesenas, los calandrons foguèron convidats per far lo de l'espital especializat dins l'acuèlh de personas que patisson d'Alzheimer. Los enfants reçauپeron una letra de convit dels residents e una de Silvia Alranq que trabalha dins aquel espital. Aquelas letras foguèron legidas en conselh de cooperativa. Lo regent respondèt en detalh a las questions dels enfants en balhar d'informacions suls efièches de la malautiá. Los mainatges avián la causida d'anar o pas al rencontre collectiu e individual d'aquellas personas. Fin finala, totes i participèron. Los enfants portèron lo Polin a pè de l'escòla cap a l'espital, acompañhats pels pifres e tambors dels amics del Polin de Pesenas.

En arribar, los enfants dancèron una farandòla a l'entorn dels residents. Cantèron "Carnaval es arribat", puèi... cada enfant anèt al rencontre d'un resident. Se presentèron, lor demandèron lor nom, se lor agradèt la musica... Puèi residents, personal de l'espital e enfants faguèron lo jutjament del Caramentrant bastit pels residents. Lo cramèron, cantèron, puèi dintrèron, enfants e residents mesclats, per partejar de còcas. Venguèt lo moment dels mercejaments ont d'unes enfants prenguèron la paraula. En seguida, los residents partiguèron e los enfants demorèron amb Silvia Alranq e lo regent. A aquel moment, Silvia Alranq respondèt a las questions nombrosas dels enfants.

Fin finala, a 6-7 ans, tornèron a l'escòla amb un viscut partejat, portats pel vam de la fèsta dins lor caminament cap a las paurs. Los residents amb Alzheimer lor parlèron, lor faguèron de sorires... malgrat la malautiá, i a encara de causes que podèm viure amassa. Los enfants ne sortisson mai fòrt per l'avenidor.

Mirelha Fornengo

Moment de literatura

Qu'ei a la seguida d'un long viatge en trin, que'vs perpausam de descobrir lo calam de Patrick Modiano, autor francés contemporanèu, mercés a un extrèit deu son roman Dora Bruder.

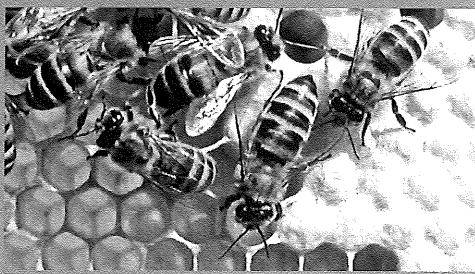
Delectatz-vos d'aqueste moment de plasèr literari !

«Qu'ignorarèi tostems a que passava las soas jornadas , on s'estujava, dab qui se trobava au long deus mes d'ivèrn de la sua purmèra escapada e pendent las quauquas setmanas de prima on s'escapè un còp de mei. Qu'ei aciu lo son secret. Un praube e preciós secret que los borrèus, las ordonanças, las autoritats que disem d'aucupacion, lo Depòsit, las casèrnas, los camps, l'Istòria, lo temps – tot çò qui'vs solha e'vs destruseish – n'auràn pas poscut li raubar.»

Patrick Modiano, Dora Bruder, Gallimard, Barcelone, 1997, 144 p.

Traducción de Caròla Gère-Lamaysouette, Gaela Lemasquerier, Salome Val

La Melada

Jornal de las Calandrinias
en formacion Aprene : A1 2012-2013
- La còla "Laurenç CAVALIÉ"-
La Melada n° 7 - Abriu de 2013

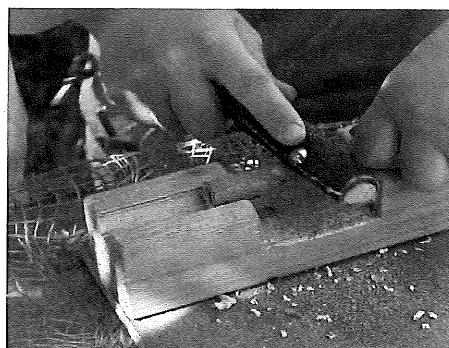
Ensenhador

Aperitiu geometric

1

La musica verda

2

Lo tambornet qu'ei genièc!

3

Sul camin d'aprene

4

A lèu Emilia!

Aperitiu geometric...

En guisa d'edito, las abelhas puntejan fòra de lors alveòls per vos prepausar un pauc de geometria. Aquí n'i a per cadun de 5 a 105 ans.

Nivèl GS-CP / Reperatge dins un quadrilhatge

Bastison del quadrilhatge

Pegar de boitas d'alouquetas las unas contra las otras en colonas e en linhas en daissar liure los costats que se dubrisson. Nomenar cada colona amb una letra e cada linha amb una chifra.

Consigna

Amagar quicòm dins una boita. Un mainatge prepausa lo còdi d'una boita e un autre la dubrís per verificar se l'objècte i es. E aital fins a la descobèrta !

Nivèl CE1-CE2 / Simetria axiala / còla de dos

Bastison de las figuras

Los mainatges fargan doas figuras identicas que representan 3 carrats de 5 cm de costat e dispausats coma per far un L.

Consigna

Cercar totes los assemblatges possibles per que las figuras sián simetricas segon un axe en gardar al minimum un costat en comun.

(responsa dins lo jornal que ven)

Nivèl CM a Master 2 e mai se afinitat / logica / còla de dos

Bastison de la plaqueta de chocolat

Dessenhar una plaqueta de chocolat de 6 colonas e 5 linhas amb de carrèus rectangulars.

Colorar lo darríèr carrèu en bas a drecha.

Consigna

Jogam cadun son torn. Manjam tant de carrèus de chocolat que volèm mas cal pas copar coma de golamàsses. Cal far una sola trencadura, siá verticala, siá orizontala.

Lo que manja lo darríèr carrèu a perduto.

Existís un biais de ganhar a cada còp... a vos de trapar.

(responsa dins lo jornal que ven)

Virginia Constant e Mirella Fornengo

La Melada, jornal a gratis, d'escampar pas en carriera
APRENE. MVA n°116 General Marguerite - 34500 Besiers
Tel. 04 67 28 75 36   www.aprene.org

Responsable de publicacion : Patrici Baccou
Cap redactora : Silvia Chedeville Mesa en pagina : Caròla GERE-LAMAYSOUETTE
Fotografias : Silvia Chedeville, Mireille Fornengo

La musica verda

Dins la Grècia antica, mai pereu a Roma, dels instruments coma l'*aulos* (que vòl dire tibià en latin) son ja coneissut. Son fabricats dins de sanhas, de bòscs e de còps d'ivòri.

Tre lo segle XII, lo nom de chalamel (de *calamus* en latin : sanha) fuguec donat a fòrça d'instruments de vent. L'instrument se desvelopèc en Euròpa durant lo segle XVII. Dins aqueu periòde en Anglaterra lo chalamel o trompeta faussa era un juòc d'enfants. En fach es lo reire de la clarineta actuala. A l'ora d'ara, la nominacion « chalamel » es lo nom dau registre grave de la clarineta.

En musica verda es possible de faire dels instruments amb çò qu'avem sos las mans. Prenem l'exemple amb lo « guiro ». Lo guiro es una percusion originaria dau sud de l'America qu'es sovent presenta dins las musicas brasiliennes o de cuba. Tradicionalament fuguèron fabricats en bambó o dins una carabassa ben secha. Lo guiro de bambó : lo mièlhs es d'aver un tròç de bambó d'un diametre pro large (10 cm) amb una espessor la mai fina possible per favorisar una sonoritat la mai agradiva per l'aurelha. Puèi garbar las caneladuras de 2 a 4 cm e las desseparar d'1 cm chascuna. Lo frotament de la bròca sus la partia ondulaa permet de ritmar una dança o un cant. Es possible pereu d'imitar lo cant d'animaus coma lo rangolim de las Ginetas o la granolha !

Mas s'avetz pas de bambó es possible alara de faire un guiro amb una planta secha, la cardara. La chau tenir dins las mans e frotar l'un a l'autra. Aquò es mai apropiat per los pichons escolans. Segon vòstra region, podetz pereu trobar de pinhas. Lo guiro de pinha es mai resistant qu'aqueu de cardaras. Sufís d'utilisar las pinhas a la plaça de la planta : lo frotament farà un son polit.

La musica verda nos convida de chanjar d'agach sus la natura e sus la musica. Se lo vent pòt faire musica, per qué pas una planta, un bastonet, una clòsca de cagaròl, per qué pas nosautres ? Podem culhir la musica de pertot !

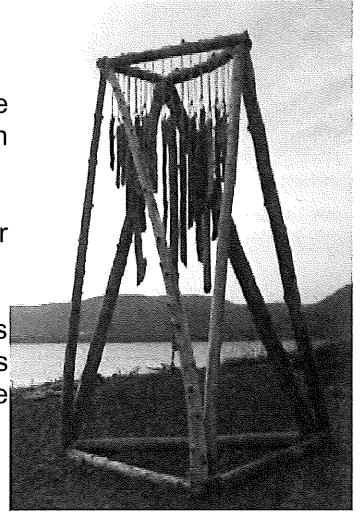

Aquí, doas creacions mai qu'originalas...

De còps, de tròces de boissets diverses podon estre trobats sus la plaja. En fach, aqueus tròces fogueron rosigats per los vibres per los baratges e tornats menar per la mar a la prima. Es possible de faire un breç que demanda la contribucion dau vent o de la man per sonar.

Max Vandervorst es conéissut per fargar d'instruments de musica amb los mejans propres coma d'objectes dau quotidian o de recuperacion. Sos instruments de musica son sovent creats en paper o en carton.

Aquí contre, un pòrta-votz !

La musica verda es donc una istòria anciana qu'es totjorn

dins lo vam dau novelum, signa d'una creativitat sens relambi de l'òme, perpetual jogaire de sons.

Encuei encara, la musica verda es un art musical de mai en mai desvelopat dins lo mitan artistic mas pereu un art que se transmet aus enfants. L'objectiu es d'en prumier de prendre de plaser en produsent de musica amb de chausas a portaa de chascun. Lo public tocat e que pòt jogar aquela musica va de 0 a 99 ans...

Los artistes contemporanèus que nos pòrtan aqueste corrent artistic son, entre autres, Christine Armengaud, Jean-Yves Bardoul, Erwan Lhermenier, Max Vandervost, Dominique Gauvrit, Yves Pacher, ...

- Informacions :
- Una exposicion visuala e sonora, « *Une odyssée musicala* » es prepausada au Museu Sant Raymond de Tolosa dinc au 15 de setembre.
  - La nòstra « *Musica verda* » de la còla A1 Laurenç Cavalié se tendrà a Besiers la setmana dau 3 de junh (contact : APRENE).

Silvia Chedeville, Gaela Lemasquerier, Cecila Rastoul, Silvia Reynaud

Lo tambornet qu'ei genièc!

Lo dimars de ser qu'ei lo neste moment esportiu de la setmana. Aprés un dia en ebulicion que pausam lo cervèth dens los vestiaris. La força qu'entra en nosautes ! Quitament se la tòca deu jòc n'ei pas de tocar lo professor (çò qui'ns agrada hèra!), s'entrainam de non pas mancar la bala pr'amor deus projectors trop hòrts o deus tambornets trop petits ! A trucas de préner las balas suu mus e de cader, que'ns escadem chic a chic a téner un escambi mei o mensh correct tà perpausar un espectacle espectaclos !

Adara qu'avem passat ua etapa : la de jogar en condicions reaus, es a diser dehòra e dab balas vertadièras. En arribar suu lòc de la batèsta, lo neste entraïnaire qu'èra a aprestar lo terren. De tira, qu'èm entradas dens l'esperit deu jòc. Qu'avem pres las armaduras, que s'em armadas de coratge e qu'avem començat los matchs. Aprés quauquas « cagadas » com digò l'entraïnaire, las balas que husavan de pertot en tot evitar las veituras e los ausèths. Après un tambornet copat e balas perdudas, l'entraïnaire que prefierè contunhar lo jòc dehens tà evitar la falhita deu club !

A maugrat d'aquestas peripecias, qu'avem lo plaser d'anar jogar au tambornet a cada còp que's trobam amassa a Besiers. Que'ns permet de'ns desprestir e de guardar lo neste esperit d'equipa e la nostra complicitat a cada moment.

Mercés a Christian que partajam mei qu'un espòrt e'ns regalam.

Sul camin d'aprene...

“ Encara una annada... Ma darrièra annada de formacion aquò es segur... N'ai pro dels estudis e de las formacions... ” Es çò que me diguèri sul camin de Besiers per ma primièra jornada de formacion a Aprene. Una annada amb d'estagis, daissar lo nenon en çò de la noiriça, faire fòrça camin, mas aviái fait ma causida... Voliá èsser regenta a Calandreta e per aquò me caldriá sarrar las dents e i anar... Mas set meses aprèp... Me disi que ja l'annada s'acaba. De rencontres meravellosas amb la còla de A1, una banda de filhas que se pòrtan quicòm e que s'ajudan las unes, las autres... en tostems e per tot ! Mas de còps aquò suffís pas e de bravas copinas partisson trop d'ora, que decidiguèron de s'arrestar que lo camin de faire es trop long, e trop pesuc benlèu per elas, sabon pas trop... E aquò nos daissa a nosautres un viude trop grand...

Me disiá tanben, tot aqueste camin per d'estagis ? Mas perqué ?

Mas per veire lo funcionament de mantunas escòlas, de pichonas, de grandas, e renscontrar de regentes que me dubriguèron amb la riseta las pòrtas de lors classas, que se mostreron tostems disponiblas per respondre a totes mas questions, e de mainatges qu'èran contents de me veire venir.

Arribar dins una novèla escòla, per un estagi es totjorn un pauc complicat. Al començament subretot, la paur de pas plan parlar la lenga e d'èsser un pauc jutjada qué !

Mas aguèri tostems de mond disponible per m'ajudar a progressar, a me melhorar, dins un esperit de còla, e de benestar !

Mas l'annada foguèt tanben, una remesa en question permanenta : « Fau coma cal ? Progrèssi pro al nivèl de la lenga ? E pro lèu ? »... Un fum de questions, d'observacions que fan que de còps, lo ser arribi e vesi pas la fin d'aquel camin.

A d'autres moments m'arrestèri per agachar d'ont veniá per me dire que podiá totjorn faire mièlhs, e fin finala es pas aquò lo mestier ?

De remeses en questions permanentas, d'aver lo lagui de faire al mièlhs pels escolans. Mas tanben de se levar lo matin en se disent, i soi, faguèri la bona causida. Aqueste mestier es encara mai fòrt, una de las rasons que fan que tot aquò val mai lo còp ! La passion del mestier, e l'amor d'aquela lenga polida : la lenga d'òc !

Sabrina Abadie

A lèu Emilia!

Una abelha cantaira s'envola e me daissa un sovenir mai que mai fantastic. Quand pensi a tu, lo rire e la jòia me montan. Espèri la seguida. Carlòta

Lo vèspre de la noça... Quin plaser de chantar amb tu ! Quant d'emocions partejadas. A lèu sobre lo chamin de la vida. Virginia

Que guardi la melodia deu ton arríder e lo sovier de tant de causas partejadas. Que demoraràs dens mon còr. Salomé

Garda un uèlh sus la boita MÈL. Mirelha

Bon vam per la seguida de ton camin, te gardam una plaça al caud... Potonasses. Cecila

Qu'eï sonque la debuta de la nostra istòria! L'istòria de 11 abelhas ! Caròla

Lo solelh es aquí, mas lo còr es pas al travalh, ni mai a la jòia, la melada se sent un pauc perduda sens sa polida e meravellosa abelha. Sabrina

Chantar, escotar, beure un còp de mai, viatjar, viure! A lèu, Silvia R

Arrider, rassegurar, balhar l'enveja, aimar... e tan d'autas. Gaëla

Ton vam nos a portat per la creacion de la còla Laurenç Cavalié. Grand mercé. Silvia C.

La Melada

Jornal de las Calandrinás
en formacion Aprene : A1 2012-2013
- La còla "Laurenç CAVALIÉ"-

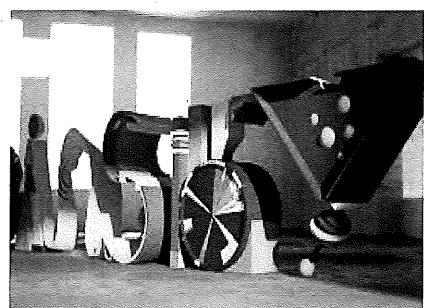
La Melada n° 9 - Julhet de 2013

Ensenhador

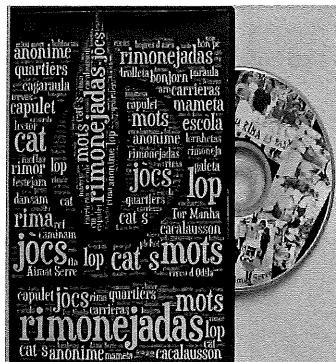
Edito e mercejamens ①

Diferéncias e andicaps ②

La PI en cò de
Brigitte Vicario e
Pascale Danillon

Fin de l'an a Nimes ③

Cap d'autas
aventuras
La Galeria

Una autra partença...

Lo solelh arriba enfin e mena amb el una sentor de fin d'an... Es la fin !

Òc, que de jòia e de nostalgie dins aquestes 3 mots... Lo bonur de tornar trapar l'ostal nòstre, de nos pausar. La nostalgie de daissar las copinas e aquela parentèsi de vida. Cada abelha s'en va descubrir un novèl bornièr lo còr plen de vam.

Vos desiran las abelhas de polidas vacanças, los pès dins lo sable caud e lo cap dins lo cèl blau...

Qualques mercejamens...

Vaquí l'annada que s'achaba. L'avèm totas capitada e nos tornaretz veire dins las Calandretas l'an que ven! Avans de se quitar, tenèm de mercejar totas las personas que nos an ajudadas lo long de l'annada:

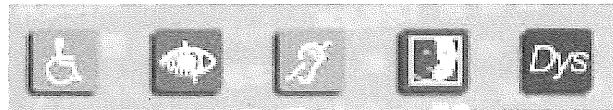
- lo mond d'Aprene e en particular Patrici Baccou,
- lo mond delh CFPO de Besiers,
- los paissèls, los bailes, los paissèls-ajudaires que nos an acompanhadas,
- los regents que nos an aculhidats per los estagis d'afortiment,
- los intervenents que son venguts per los estagis d'Aprene,
- Laurenç Cavalier; sèm plan fières que siá nòstre pairin!
- los parents daus calandrons que nos an albergadas,
- las còlas pedagogicas que nos an aculhidats dins las escòlas,
- e las veituras que nos an portadas de longa dins aqueles chamins!

La còla Laurenç Cavalier

La Melada, jornal a gratis, d'escampar pas en carrièra
APRENE. MVA n°116 General Marguerite - 34500 Besiers
Tel. 04 67 28 75 36 www.aprene.org

Responsable de publicacion : Patrici Baccou
Cap redactora : Salomé VAL Mesa en pagina : Gaëla LEMASQUERIER
Fotografias : Patrici Baccou, las abelhas

La diferéncia e l'enfant : la vida al natural

Vaqui un exemple de projècte que foguèt realitzat dins la classa de GS-CP de la classa de Laurença DEBOTTE, regenta e directritz de l'escola Aimat Serre de Nimes.

Istòricament, la partença del projècte ven d'un rencontre : una mamà d'escolon que menava d'activitats diverses amb d'adultes andicaps a l'espaci social.

Amb l'ajuda d'aquela associativa, Laurença menèt la classa a l'espaci social per que los enfants pòscan far de sesilhas d'arts visualas amb aquel public e aital partejar una jornada amassa (repais tirat de la saqueta).

Arriba que per un o dos enfants, l'idèa de la diferéncia es una tala sorga d'angoissa que volen pas participar al rencontre. Dins aquel cas, Laurença convidèt los parents a los acompanhar. Quand l'enfant vei que dins lo rencontre an pas de demorar a costat de la persona andicapada o de l'i parlar, aquò li balha l'espaci necessari per far lo camin cap a l'autre. En fin d'an, los adultes andicaps venon passar la jornada a l'escola, rencronan los enfants qu'an costejats las annadas passadas e lo projècte se clava amb una mòstra de tota las producions de l'an.

Idées de talhièrs :

- Las mans en talhièr « arts plasticas » per se cambiar en parpalhon de classa.
- Exploracion de l'òbra de Kandinsky.
- Talhièr fotografia : jòga sus l'imatge de se.

Mirelha Fornengo e Silvia Chedeville

Rimoneja te que Nimes es un rimièr

Per l'afortiment pedagogic en PS-MS a Nimes, Corinne Lheritier m'aviá assabentada : arribariá al mitan de las preparacions de l'espectacle de fin d'annada - un omenatge a l'Aimat Serre. Caliá doblidar pas l'aparelh fotografic, ni mai los detz dets a Besièrs, çò diguèt.

Aguèri un grand plaser de travalhar dins aquesta còla (totjorn disponible per respondre a las questions e partejar d'aisinas) e d'i prene la mesura de son implicacion dempuèi la debuta de l'an per far d'aquesta fèsta un projècte pedagogic e cultural ric.

Vos recomandi de comandar lo DVD d'aquel espectacle qu'es clafit d'idèas per travalhar amb totes los cicles.

DVD Rimonejada, 6 euros mai 1,50 pel pòrt, contactar corinne.lheritier@calandreta-aimatserre.org

Mirelha Fornengo

La Pedagogia Institucionala en çò de Brigitte e Pascale

Pascale e Brigitte doas regentas de l'associacion ChampPI, que fan de PI dins lo public, venguèron a Aprene per nos ajudar tot lo long de l'annada, per nos escotar, nos balhar de conselhs, e nos faire descobrir un pauc mai los « secrets » de la PI...

Aprèp una annada d'estagis dins las Calandretas, doas setmanas al mes de junh nos permetèron d'anar ont voliam... Es per aquò que decidiguèrem de butar la pòrta de las classas de Brigitte e Pascale per descobrir lor biais de faire.

Un diluns del mes de junh, dintrerèm dins l'univers de la classa cooperativa.

« Pascale m'aculhiguèt dins sa classa de PI, amb sa doçor naturala.

Me trapèri una plaça dins una còla, al fons de la classa. Sul pic impressionada pel calme general de la classa, e la capacitat dels mainatges a travalhar tot sol, dins lo calme, e d'èsser autonoms.

Vegèri las leis, lo fonctionament qu'an tanben una plaça fòrça importanta en defòra de l'escola.

La setmana en çò de Pascale me rassegurèt al nivèl de çò que podriài faire l'an que ven dins la classa, coma lo jornal, travalhar sobre la frasa clau alara qu'a la debuta me fasiá paur.

Tot aquò me balhèt encara mai l'enveja d'anar mai luènh dins la PI.

Un grand mercé a Pascale per sa generositat e tot çò que me portèt pendent aquela setmana. »

Sabrina Abadie

« Lo diluns matin, qu'entrèi dens la classa de Brigitte dab los uelhs plen d'esmiraglament ! Quauques mainats qu'èran já dens la classa dab la regenta en trin de l'ajudar : daubuns hasón l'estruç, d'autes qu'ajudavan la regenta a la preparacion deu jornau... A l'òra d'entrar, tots que'm saludèn e l'aventura començè. Quin plaser de véder quin e hèn los mainats e la regenta tà tribalhar amassa suus principis de la classa cooperativa ! Que'us merceji hèra per tot çò qui'm portèn, ta'm aver muishat-lo fonctionament de la loa classa a travers lo jornau, los tèxtes liures, las institucions... Que'us merceji tanben per l'arcuèlh qui'm hasón. Qu'èi passat ua setmana rica qui'm muishè enquèra un còp que la PI es un utís formidable. »

Salomé Val

Cap a d'autas aventuras ...

Lo còr triste qu'ei,
e n'ei pas un saunei,
en escriver un darrèr
article peu plaser.

Hèra de setmanas partatjadas
dab onze abelhas, onze amigas,
ua mesclanza de sentiments
qui demorarà tà tostems.

Ua annada de passar,
sovent lonh de casa,
tà apréner la neste passion
lo neste futur mestier.

Mercés a vos qu'ei tienut
shens deishà'i trop de plumas,
guardatz lo telefonet alucat
tà la vita, lo neste aliat.

Que'vs desiri
un beròi e long camin
N'ei pas la fin
Mes sonque lo començar...

Cap a d'autas aventuras!

Caròla Gere-Lamaysouette

La galeria

Que'm sovieni deu primièr còp on vesoi
aquesta galeria.

Que semblava longa e dreta tan com un
camin de vida plan traçat. Quauquarren
d'asisit.

Fin finau, n'era pas tan dreta qu'aquò. Era
tan larga que s'i podèva passejar, virar de
dreita a esquera. Avançar, arrecular, en
marchar o en córrer. S'assetar, esperar e
bohar. Tan de possibilitats suu gran balcon
d'Aprene.

Que vesó passar futur regents e regentes de
Calandreta, monde de l'ensenhamant e
monde d'Occitania. Qu'entenó a parlar
didactica, immersion, pedagogia, miada de
classa e plaça deu regent. Que portè los
arríders tan com las lagremas, lo bonur de
s'arretrobar en còla e l'esclac deus potons,
mes encoèra las arromegadas e la frustracion
deus maishants dias.

Qu'avèm tots en cap un soviéner sus aquesta
galeria, testimòni deus moments partatjats
au sorelh besierenc.

Presa de hautor desempuish la nostra galeria
que'ns amuisha lo camin hèit enter seteme e
julhet.

*La galeria ensorelhada, resumit d'ua brava e
beròia annada que'm daisha ua sensacion de
calor sus la peu e dens lo còr.*

Gaëla Lemasquerier

